

W Y D A W N I C T W A

RYNEK KSIĄŻKI W POLSCE

2014

Łukasz Gołębiowski
Paweł Waszczyk

Patronat medialny

 gazeta
WYBORCZA.PL

ISBN 978-83-63879-32-7

9 788363 879327

NAJWIĘKSZA
HURTOWNIA
KSIĄŻEK
W POLSCE

www.olesiejuk.pl

Firma Księgarska Olesiejuk
Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Sp.j.
ul. Poznańska 91, 05-850 Ożarów Mazowiecki
tel. +48 22 733 50 10, faks +48 22 721 15 50
e-mail: biuro@olesiejuk.pl

**RYNEK KSIĄŻKI
W POLSCE**

2014

WYDAWNICTWA

**RYNEK KSIĄŻKI
W POLSCE**

2014

WYDAWNICTWA

**Łukasz Gołębiowski
Paweł Waszczyk**

© Copyright by Łukasz Gołębiowski, Paweł Waszczyk 2014

© Copyright by Biblioteka Analiz Sp. z o.o., 2014

Wszystkie prawa zastrzeżone. Kopiowanie lub reprodukcja jakiegokolwiek fragmentu tej książki wymaga pisemnej zgody wydawcy.

Redakcja: Łukasz Gołębiowski

Korekta: Joanna Ożóg

Projekt okładki: Grzegorz Zychowicz | Tatsu

Opracowanie graficzne: Grzegorz Zychowicz | Tatsu

Łamanie: TYPO

Druk i oprawa: OZGraf Olsztyńskie Zakłady Graficzne

Wydrukowano na papierze Speed-E **INTERNATIONAL** **PAPER**

ISBN 978-83-63879-32-7

Wydanie I

Warszawa 2014

Tom LXXI w serii „Raporty”

Biblioteka Analiz

Biblioteka Analiz Sp. z o.o.

00-048 Warszawa

ul. Mazowiecka 6/8 pok. 416

tel./fax (+48 22) 828 36 31

www.biblioteka-analiz.pl

Firma jest członkiem Polskiej Izby Książki

Spis treści

Najważniejsze wydarzenia na rynku wydawniczo-księgarskim w 2013 roku (<i>Piotr Dobrołęcki</i>)	7
CZĘŚĆ PIERWSZA WYDAWNICTWA	9
Rozdział pierwszy Główne trendy na rynku wydawniczym	31
Rozdział drugi Prognozy dla rynku wydawniczego (<i>współpraca Bernard Józwiak</i>)	211
Rozdział trzeci Wydawniczy biznes na świecie w 2013 roku	247
Rozdział czwarty Ranking wydawnictw	255
Rozdział piąty Największe wydawnictwa książkowe w 2013 roku	265
Wykaz tekstów źródłowych	521
Oferta Biblioteki Analiz	527
Indeks firm omawianych w książce	537

Najważniejsze wydarzenia na rynku wydawniczo-księgarskim w 2013 roku

Styczeń

- Biblioteka Narodowa odnotowała wydanie 34147 tytułów w 2012 roku, o ponad 8 proc. więcej niż rok wcześniej.
- Rozpoczęły się obchody roku Juliana Tuwima, ustanowionego przez Sejm w 60. rocznicę śmierci poety, a ich organizatorem była Łódź, jego rodzinne miasto.
- Andrzej Franaszek, autor książki „Miłosz. Biografia” (Znak), otrzymał Nagrodę im. Kazimierza Wyki.
- Paszport „Polityki” w kategorii „Literatura” przyznano Szczepanowi Twardochowi za powieść „Morfina” (Wydawnictwo Literackie).
- Bestsellerami Empiku 2012 roku były: „Houston, mamy problem” Katarzyny Grocholi (Wydawnictwo Literackie) – szósta nagroda Bestseller Empiku dla tej autorki, pierwszy tom trylogii E.L. James „Pięćdziesiąt twarzy Greya” (Sonia Draga), Danuty Wałęsowej „Marzenia i tajemnice” (Wydawnictwo Literackie) – tak samo jak rok wcześniej. Również wyróżniono Szymona Hołownię, ale za nową książkę „Last minute. 24 h chrześcijaństwa na świecie” (Znak), a poza tym: „Dlaczego mężczyźni kochają żony” Sherry Argov (G+J Książki), „Igrzyska śmierci” Suzanne Collins (Media Rodzina) oraz „Zezia i Giler” Agnieszki Chylińskiej (Pascal).
- Nagrody Książki roku 2012 „Magazynu Literackiego KSIĄŻKI” przyznano za: „Dom pod Lutnią” Kazimierza Orłosa (Wydawnictwo Lite-

- rackie), „Pakt Ribbentrop-Beck” Piotra Zychowicza (Rebis), „John Lennon. Listy” (Prószyński Media), „Itinerarium” Jakuba Skiby (Jedność) oraz za album „Wiara” Adama Bujaka (Biały Kruk). Wydawnictwo Sonia Draga zostało Wydawcą roku 2012, a wydawnictwo Sine Qua Non otrzymało nagrodę za Wydarzenie roku 2012.
- E-bookiem roku 2012 w plebiscycie platformy Publio.pl został „Atlas Chmur” Davida Mitchella (Mag).
 - Beata Stasińska, Maciej Płonczyński i Jan Wojniłko poinformowali, że trzy oficyny wydawnicze: W.A.B, Wilga i Buchmann, w których udziały poprzednio przejął NFI Empik Media i Fashion, utworzyły Grupę Wydawniczą Foksal Sp. z o.o.
 - Wydawnictwo słowo/obraz terytoria rozpoczęło rozmowy o układzie z wierzycielami, ale – jak zapewniał prezes oficyny Stanisław Rosiek – firma mimo poważnych problemów nie zniknie z rynku.
 - Barbara Józwiak została prezesem zarządu Stowarzyszenia Autorów i Wydawców „Polska Książka”. Zastąpiła Andrzeja Nowakowskiego, który pozostał dyrektorem generalnym tej organizacji.
 - UOKiK nałożył karę ponad 452 tys. zł na spółkę Matras za niedozwolone praktyki przy internetowej sprzedaży książek.
 - Zmarła Teresa Torańska, wybitna dziennikarka, autorka znaczących „wywiadów-rzek”, przez dekady komentatorka i kronikarka polskiego życia politycznego.

Luty

- Józef Wilkoń został nagrodzony Brązowym Medalem za książkę „Psie życie” w 50. jubileuszowej edycji konkursu Best Designed Books from all over the World International Competition 2013.
- Radosław Romaniuk, autor biografii Jarosława Iwaszkiewicza „Inne życie” (Iskry), otrzymał Nagrodę „Nowych Książek” za rok 2012.

- Z okazji Międzynarodowego Dnia Języka Ojczystego prof. Jadwiga Puzynina została uhonorowana nagrodą Prezydenta RP „Zasłużony dla polszczyzny”.
- Prezydent Bronisław Komorowski uczestniczył w obchodach 85. rocznicy podpisania przez prezydenta Ignacego Mościckiego rozporządzenia o powołaniu Biblioteki Narodowej.
- Rafał Skąpski został – jednogłośnie i w tajnym głosowaniu – wybrany na trzecią kadencję prezesem PTWK podczas XVII Walnego Zjazdu Delegatów Towarzystwa.
- Wrocławska oficyna Bukowy Las kupiła wydawnictwo Świat Książki, a spółka Dressler sieć księgarń Weltbild.
- Z połączenia wydawnictwa Carta Blanca z pionem publikacji nieakademickich Wydawnictwa Naukowego PWN utworzono Dom Wydawniczy PWN, a jego prezesem został Jacek Sztolcman, dotychczasowy prezes Carta Blanca.
- Prezesem zarządu Wydawnictwa Lekarskiego PZWL został Michał Skuba.
- Szefem Działu Książki spółki Empik został Arkadiusz Chlebowicz, a Paweł Jarmoc – dyrektorem handlowym Działu Editorial.
- Zmarł Sokrat Janowicz, twórca tworzący po białorusku i po polsku, nazywany Pisarzem Obojga Narodów.
- Zmarła też Ewa Hołubowicz, dziennikarka Informacyjnej Agencji Radiowej Polskiego Radia, przez lata promująca książki i czytelnictwo.

Marzec

- Iwona Chmielewska została laureatką Bologna Ragazzi Award w kategorii „fiction” za autorską książkę „Eyes”, wydaną przez koreańskie wydawnictwo Changbi.

- Agnieszka Kołakowska otrzymała Nagrodę im. Andrzeja Kijowskiego za „Wojny kultur i inne wojny” (Teologia Polityczna).
- Helena Massalska-Kończakowska i Grzegorz Kasdepke zostali laureatami nagród literackich Srebrnego Kałamarza i Zielonej Gąski przyznanych przez Fundację Zielona Gęś im. Konstantego Ildefonsa Gałczyńskiego.
- Podczas XIX Wrocławskich Targów Książki Naukowej nagrodę główną w konkursie „Na najtrafniejszą szatę edytorską książki naukowej” przyznano oficynie Wydawniczej Aspra-JR za „Chemię filozoficzną” Jakuba Barnera.
- XII Poznańskie Spotkania Targowe – Książka dla Dzieci i Młodzieży i odbywające się równolegle Targi Edukacyjne odwiedziło łącznie 37 tys. osób, o 30 proc. więcej niż w roku poprzednim. Nagrody Pegazika otrzymali: Krystyna Lipka-Sztarbałło i Grzegorz Leszczyński.
- W XVIII Targach Edukacyjnych „Edukacja” w Kielcach uczestniczyło 170 wystawców, w tym najwięksi wydawcy książek szkolnych. Nagrody im. Filipa Kallimacha za wybitne osiągnięcia w sferze edukacji ustanowione przez redakcję „Magazynu Literackiego KSIĄŻKI” otrzymali: Józef Częścik, Hanna Dobrowolska, Marek Godlewski, Helena Lewicka, Katarzyna Senddecka wraz z twórcami serii „Czytam sobie” oraz Agnieszka Łuczak i Anna Murdzek. Wyróżnienie specjalne otrzymało Świętokrzyskie Centrum Doskonalenia Nauczycieli.
- Minister Bogdan Zdrojewski przeznaczył 200 tys. zł dla Zakładu Narodowego im. Ossolińskich na wydanie dzieł Adama Mickiewicza i Marii Dąbrowskiej oraz innych wznowień, a także objął patronatem serię „Biblioteka Narodowa”.
- Paweł Esse, który przez siedemnaście lat był dyrektorem zarządzającym wydawnictwa C.H. Beck, złożył rezygnację i rozpoczął działania na rynku nieruchomości. Zastąpił go Wojciech Bierwiczonek, dotychczasowy dyrektor finansowy wydawnictwa.
- W kieleckiej Grupie Edukacyjnej S.A. odwołano prezesa Piotra Treszczotko oraz wiceprezesów Małgorzatę Ślusarczyk i Grzegorza Molędę, a powołano Seweryna Kubickiego jako członka zarządu i dyrektora generalnego.

- Strategicznym udziałowcem Wydawnictwa Rytm została nowa prezes Dorota Świderek, a pozostałe udziały przejęło Wydawnictwo Bellona. Twórca oficyny Marian Kotarski został doradcą zarządu.
- Grupa PWN zawarła umowę o przejściu sklepu internetowego Weltbild.pl.
- Kazimierz Orłoś przekazał w darze Bibliotece Narodowej swoje archiwum literackie.
- W Krakowie zmarł Marek Skwarnicki, poeta, prozaik, publicysta, tłumacz i przyjaciel Jana Pawła II.

Kwiecień

- Niemiecka pisarka Brigitte Kronauer oraz polski pisarz, dramaturg i eszysta Eustachy Rylski zostali laureatami Nagrody Miast Partnerskich Torunia i Getyni im. Samuela Bogumiła Lindego.
- Zdzisław Jerzy Adamczyk został laureatem Nagrody Edytorskiej Polskiego PEN Clubu za „całokształt pracy edytorskiej nad dziełami Stefana Żeromskiego ze szczególnym uwzględnieniem sześciotomowej edycji krytycznej listów pisarza”.
- Krystyna Miłobędzka otrzymała Wrocławską Nagrodę Poetycką Silesius w kategorii „całokształt twórczości”.
- Joanna Kulmowa została laureatką Warszawskiej Nagrody Literackiej za rok 2012 w głównej kategorii nazwanej „warszawski twórca”.
- Nagrodę miesięcznika „Odra” otrzymał prof. Zygmunt Bauman za dwie książki: „To nie jest dziennik” (Wydawnictwo Literackie) oraz „BaumanBałka” (NCK).
- Laureatką dziesiątej edycji Nagrody Instytutu Cervantesa w Polsce za tłumaczenie literackie 2012 roku została Marta Szafrąńska-Brandt za przekład „Listów do młodego pisarza” Mario Vargasa Llosy (Znak).
- Paweł Śpiewak, Michał Łuczewski oraz Stowarzyszenie na Rzecz Niepełnosprawnych SPES zostali laureatami nagrody miesięcznika i wydaw-

- nictwa Znak oraz Ergo Hestii im. ks. Józefa Tischnera za „promowanie w Polsce stylów myślenia i postawy łączącej w sobie intelektualną rzetelność, odwagę i wrażliwość na »twarz drugiego«”.
- XIX Targi Wydawców Katolickich zgromadziły rekordową liczbę ponad 140 wystawców. Odwiedziło je 20 tys. osób. Nagrodę Główną Feniks 2013 otrzymali Andrzej i Wanda Półtawscy, Nagrodę Specjalną – ks. biskup Antoni Długosz, Feniksa Specjalnego – Ernest Bryll, a Nagrodę „Księga Życia” – prezydentowa Karolina Kaczorowska.
 - W Poznaniu odbył się IV Międzynarodowy Festiwal Kultury Komiksowej Ligatura, a we Wrocławiu osiemnasty Europejski Port Literacki Wrocław.
 - Pod hasłem „Na Pograniczu Kultury” odbyły się 2. Targi Książki w Białymstoku.
 - Organizowana przez Narodowe Centrum Kultury kampania społeczno-edukacyjna „Ojczyście – dodaj do ulubionych” uznana została za najlepszą spośród organizowanych przez instytucje publiczne w konkursie organizowanym po raz piąty przez Fundację Komunikacji Społecznej.
 - W Gdańsku odbyły się Spotkania Tłumaczy Literatury „Odnalezione w tłumaczeniu” zorganizowane przez Instytut Kultury Miejskiej.
 - Nadzwyczajne Zgromadzenie Wspólników podjęło decyzję o likwidacji spółki Langenscheidt Polska.
 - Blisko pół miliona złotych odszkodowania przyznał warszawski sąd Bogusławowi Sereżyńskiemu, byłemu prezesowi Wydawnictw Naukowo-Technicznych za niesłuszne zatrzymanie przez CBA w 2009 roku. Wyrok nie był prawomocny.
 - Jan Malicki, dyrektor Biblioteki Śląskiej, złożył rezygnację po oskarżeniu o naruszenie tzw. ustawy antykorupcyjnej, jednak został przywrócony do pracy, oczyszczony z zarzutów, a potem wygrał konkurs na stanowisko dyrektora biblioteki.
 - Jolanta Talbierska zastąpiła Ewę Kobierską-Maciuszko, która od 2003 roku była dyrektorem Biblioteki Uniwersyteckiej w Warszawie.

Maj

- Władysław Bartoszewski otrzymał Nagrodę Elie Wiesela, najwyższe wyróżnienie przyznawane przez amerykańskie Muzeum Holocaustu.
- Jakub Ekier, polski tłumacz literatury niemieckojęzycznej, oraz Bernhard Hartmann, niemiecki tłumacz polskiej literatury, zostali laureatami Nagrody im. Karla Dedeciusa, przyznawanej przez Fundację im. Roberta Boscha.
- Ed Vulliamy otrzymał Nagrodę im. Ryszarda Kapuścińskiego za tom reportaży zatytułowany „Ameksyka. Wojna wzdłuż granicy” (Czarne) w tłumaczeniu Janusza Ochaba.
- Nagrodę Polskiego PEN Clubu im. Jana Parandowskiego otrzymał prof. Jerzy Jedlicki.
- Nagrodę Fundacji Kultury Polskiej za promocję polskiej książki na świecie otrzymał Lajos Palfalvi, tłumacz na język węgierski dzieł Czesława Miłosza, Gustawa Herlinga-Grudzińskiego i Antoniego Libery.
- Nagrodę Warszawskiej Premiery Literackiej za książkę roku 2012 przyznano Barbarze Osterloff za biografię „Aleksander Zelwerowicz” (Akademia Teatralna im. Aleksandra Zelwerowicza).
- Nagrody Historyczne „Polityki” za książki o najnowszej historii Polski otrzymali: Wojciech Szatkowski za „Goralenvolk. Historia zdrady” (Kanon), Przemysław Gasztołd-Seń za „Koncesjonowany nacjonalizm. Zjednoczenie Patriotyczne Grunwald 1980-1990” (IPN), Dorota Simonides za „Szczęście w garści. Z familoka w szeroki świat” (Wydawnictwo Nowik). Nagrodę Specjalną przyznano Stowarzyszeniu Centrum Badań nad Zagładą Żydów za rocznik „Zagłada Żydów. Studia i materiały”.
- Nagrody Sezonu Wydawniczo-Księgarskiego Ikar otrzymali: Paweł Szwed, prezes wydawnictwa Wielka Litera, Drukarnia Kolejowa w Krakowie, Główna Księgarnia Naukowa im. Bolesława Prusa w Warszawie, Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna w Gdańsku oraz prof. Grzegorz Leszczyński. Po raz pierwszy wręczono Honorową Nagrodę Warszawskich Targów Książki Ikar 2013, którą otrzymał Józef Hen.

- Laureatem 22. edycji Nagrody Dużego Donga zostało Wydawnictwo Czarna Owieczka za książkę „Doktor Proktor i koniec Świata. Być może” Jo Nesbo. Małego Donga dziecięce jury przyznało wydawnictwu Dwie Siostry za „Książkę wszystkich rzeczy” Guusa Kuijera.
- Laureatem nagrody im. Arkadego Fiedlera „Bursztynowy Motyl” został Michał Kruszona za „Czarnomorze. Wzdłuż wybrzeża, w poprzek gór” (Zysk i S-ka).
- Redakcja „Magazynu Literackiego KSIĄŻKI” przyznała Nagrody Magellana dla wydawców publikacji turystycznych i kartograficznych wydawnictwom: Bezdroża, Muzeum Powstania Warszawskiego, ExpressMap (dwukrotnie), Amart Media i Regionalna Organizacja Turystyczna w Kielcach, terraQuest, Wydawnictwo Literackie, Zoco, Dwie Siostry. Nagrodę za Wydarzenie roku 2012 otrzymało Wydawnictwo Czarne za „odnowienie reportażu literackiego, w istotny sposób przyczyniając się do renesansu zainteresowania gatunkiem w Polsce”. Wyróżnienia specjalne dla podróżników przyznano Markowi Kamińskiemu oraz Annie i Krzysztofowi Kobusom.
- Nagrodę Technicus w konkursie Federacji Stowarzyszeń Naukowo-Technicznych NOT na najlepszą książkę z zakresu techniki przyznano Maciejowi Sydorowi za „Drewno w budowie maszyn” (Wydawnictwo Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu).
- Nagrody za najlepsze książki ekonomiczno-biznesowe Economicus, ustanowione przez redakcję „Dziennika Gazety Prawnej”, przyznano za zbiór esejów prof. Jana Toporowskiego „Dlaczego gospodarka światowa potrzebuje krachu finansowego?” (Książka i Prasa), za pracę Wiesława Jasińskiego „Nadużycia w przedsiębiorstwie” (Poltext) oraz za „Pułapki myślenia. O myśleniu szybkim i wolnym” Daniela Kehnemana w tłumaczeniu Piotra Szymczaka (Media Rodzina).
- Nagrodę im. prof. Jerzego Skowronka przyznano za dwa albumy, oba zatytułowane „Powstanie Warszawskie” wydane przez Bellonę wraz z Muzeum Wojska Polskiego i Narodowym Centrum Kultury oraz przez Muzeum Niepodległości w Warszawie i wydawnictwo Proszówka z Proszówki koło Bochni.
- IV Warszawskie Targi Książki zorganizowano po raz pierwszy na Stadionie Narodowym. Odwiedziło je ponad 60 tys. osób, odbyło się 680 wydarzeń towarzyszących.

- Po raz pierwszy z Warszawskimi Targami Książki połączono Targi Książki Naukowej i Akademickiej Academia. Nagrodę główną za najlepszą książkę akademicką i naukową Academia otrzymało Wydawnictwo Lekarskie PZWL za „Diagnostykę obrazową. Układ nerwowy ośrodkowy” pod red. naukową prof. Jerzego Waleckiego.
- Księgarnia św. Jacka zorganizowała kolejny Kiermasz Wydawców Katolickich w Katowicach, podczas którego odbyło się VI Dyktando dla Rodzin.
- Stowarzyszenie Autorów ZAiKS obchodziło uroczyste jubileusz swojego 95-lecia.
- Dorota Rostkowska została członkiem jednoosobowego zarządu Domu Wydawniczego PWN. Do zarządu dołączyła następnie Lidia Banach, dyrektor finansowy.
- Arkadiusz Seidler zakończył pracę w Grupie Wydawniczej Foksal i objął stanowisko prezesa zarządu spółki księgarskiej Serenissima w Warszawie.
- Grupa Czerwona Torebka zawarła umowę inwestycyjną dotyczącą przejęcia sklepu internetowego merlin.pl. Wartość transakcji wyniosła blisko 51,3 mln zł. Siedzibę firmy przeniesiono następnie z Warszawy do Poznania, a Annę Bogdańską na stanowisku prezesa serwisu zastąpił Ireneusz Kazimierczyk, były prezes Czerwonej Torebki.
- W Poznaniu odbył się kongres Międzynarodowego Stowarzyszenia Młodych Księgarzy (International Congress of Young Booksellers – ICYB) z udziałem 30 przedstawicieli z 17 krajów Unii Europejskiej oraz z Rosji.
- Ukazało się pierwsze czasopismo naukowe poświęcone poligrafii „Acta Poligraphica”, którego wydawcą jest Centralny Ośrodek Badawczo-Rozwojowy Przemysłu Poligraficznego w Warszawie.

Czerwiec

- Z okazji 70. urodzin Ryszarda Krynickiego w Krakowie odbył się Festiwal RK'70, w ramach którego na Uniwersytecie Jagiellońskim zorganizowano sesję naukową „Ryszard Krynicki: palimpsesty, labirynty, archipelagi”.

- Amerykański poeta, dramaturg i tłumacz William Stanley Merwin został laureatem pierwszej edycji Międzynarodowej Nagrody Literackiej im. Zbigniewa Herberta.
- Karol Lesman, tłumacz literatury polskiej na niderlandzki i promotor polskiej kultury, został laureatem przyznawanej przez Instytut Książki nagrody Transatlantyk „dla najlepszego popularyzatora literatury polskiej za granicą”.
- Justyna Bargielska z Polski i Armin Senser z Niemiec otrzymali pierwsze stypendia im. Albrechta Lemppa ufundowane przez Fundację Współpracy Polsko-Niemieckiej, Instytut Książki i Literarisches Colloquium Berlin.
- Laureatami Nagrody Literackiej Gdynia zostali: Zyta Orszyn za „Ocalenie Atlantydy” (Świat Książki), Adam Lipszyc za „Sprawiedliwość na końcu języka. Czytanie Waltera Benjamina” (Universitas), Andrzej Sosnowski za „Sylwetki i cienie” (Biuro Literackie) oraz Jacek Łukasiewicz, którego uhonorowano Nagrodą Osobną.
- Laureatką drugiej edycji Ogólnopolskiej Nagrody Literackiej dla Autorki Gryfia została Zyta Orszyn za „Ocalenie Atlantydy” (Świat Książki).
- Andrzej Franaszek został laureatem Dorocznej Nagrody Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego 2013 w dziedzinie literatury.
- Elżbieta Stefańczyk została wybrana przewodniczącą (na trzecią kadencję) Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich podczas Krajowego Zjazdu Delegatów SBP.
- W warszawskim Ogrodzie Saskim odbyła się druga edycja Imienin Jana Kochanowskiego, zorganizowanych przez Bibliotekę Narodową.
- W Warszawie odbył się Big Book Festival pod hasłem „Papier nie umiera nigdy”.
- Wydawnictwo Bosh zorganizowało siódmą edycję Bieszczadzkiego Łata z Książką, imprezy kulturalnej skierowanej do mieszkańców rejonu, w której uczestniczyło wielu znanych autorów z całego kraju.
- Anna Zielińska-Krybus z Wydawnictwa Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu została prezesem Stowarzyszenia Wydawców Szkół Wyż-

szych. Zastąpiła Henryka Podolskiego, który kierował Stowarzyszeniem przez dwie kadencje.

- Udziałowcy Hachette Polska, spółki z grupy Hachette Livre, zdecydowali o wstrzymaniu finansowania niedochodowej działalności związanej z wydawaniem książek z segmentów: turystycznego, poradnikowego, oferty dziecięcej oraz literatury faktu i beletrytyki.
- Firma Reader's Digest Przegląd po włączeniu do Tarsago Media Group zmieniła nazwę na Tarsago Polska.
- Prezydent Bronisław Komorowski uczestniczył w otwarciu nowego gmachu Biblioteki Raczyńskich w Poznaniu, a minister Bogdan Zdrojewski w uruchomieniu Nowej Cyfrowej Biblioteki Narodowej Polona połączonym z uroczystością 85-lecia narodowej księżnicy.
- Aldona Zawadzka została przewodniczącą rady nadzorczej spółki Targi Książki, organizatora Warszawskich Targów Książki. Dotychczas była prezesem zarządu, zastąpił ją Rafał Skąpski.
- Michał Jarczyński zrezygnował z funkcji prezesa zarządu Arctic Paper S.A. po piętnastu latach pracy i został prezesem zarządu spółki ENEA Operator w Poznaniu. W latach 2009-2013 pełnił funkcję prezesa zarządu międzynarodowej grupy kapitałowej Arctic Paper. Był też prezesem Stowarzyszenia Papierników Polskich.
- Dwie statuetki najbardziej prestiżowej nagrody poligraficznej złotego Gryfa 2013 zdobyła Drukarnia Pozkał z Inowrocławia. Nagrody Diamentowego Gryfa dla drukarni, które zdobyły w ostatnich latach po trzy złote Gryfy, otrzymały drukarnie Skleniarz z Krakowa i Interak z Czarnkowa.
- Zmarł Marek Arpad Kowalski, etnograf, publicysta, dziennikarz, krytyk literacki i pisarz.

Lipiec

- Prof. Maria Janion otrzymała tytuł Honorowego Obywatela Warszawy, a jednym z laureatów Nagród m. st. Warszawy został Henryk Jerzy Chmielewski czyli popularny Papić Chmiel.

- Nagrodą Prozatorską im. Bolesława Prusa przyznaną przez Lubelski Oddział Stowarzyszenia Pisarzy Polskich za wybitne dokonania literackie uhonorowano Wojciecha Pestkę, autora książki „Do zobaczenia w piekle” (Prószyński i S-ka).
- Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne nabyły od Wydawnictwa Rea prawa do 167 publikacji z zakresu szkolnictwa zawodowego, w celu wzbogacenia oferty WSiP, lidera tego segmentu.
- Katarzyna Cieplak została wiceprezesem Wydawnictwa Zwierciadło.
- Kierownikiem Zakładu Rękopisów Biblioteki Narodowej została Anna Romaniuk.
- Zmarł Jerzy Kulczycki, polski wydawca i księgarz z Londynu.

Sierpień

- W Nicei zmarł Sławomir Mrożek. Pisarz miał 83 lata.
- Laureatem Wawrzynu Literackiego w plebiscycie czytelników Biblioteki Śląskiej na Książkę roku 2012 został Szczepan Twardoch za „Morfinę” (Wydawnictwo Literackie).
- 70 twórców z Polski i zza granicy oraz 10 tys. czytelników uczestniczyło w 70 wydarzeniach literackich podczas Festiwalu Literackiego Sopot.
- II Nadmorski Plener Czytelniczy odbył się w reprezentacyjnym punkcie Gdyni – przy Skwerze Kościuszki. Organizatorem wydarzenia było Miasto Gdynia, a partnerem merytorycznym warszawska spółka Targi Książki, zaś organizatorem wykonawczym firma Murator Expo.
- O. Dariusz Piórkowski SJ został dyrektorem Wydawnictwa WAM. Zastąpił o. Józefa Polaka SJ, który objął probostwo w parafii Ducha Świętego w Nowym Sączu.
- Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna w Gdańsku otrzymała tytuł Modernizacji roku 2012 w kategorii najciekawsze modernizacje i adaptacje wnętrz za projekt i wykonanie Biblioteki Manhattan.

- Spółka Zing, czołowy dystrybutor papieru w Polsce, zmienił nazwę na PaperlinX.

Wrzesień

- Olga Tokarczuk została laureatką nagrody Vilenica, którą przyznaje Związek Pisarzy Słoweńskich.
- Na dziedzińcu Liceum Francuskiego im. René Gosciny'ego w Warszawie stanął pomnik popularnego pisarza, który odsłoniła jego córka Anne Gosciny.
- II Katedra Chorób Wewnętrznych Collegium Medicum UJ w Krakowie otrzymała imię prof. Andrzeja Szczeklika, wybitnego lekarza i światowej sławy uczonego, autora esejów z pogranicza medycyny i sztuki, zebranych w tomach „Katharsis”, „Core” i „Nieśmiertelność” (Znak).
- Tadeusz Konwicki podarował Bibliotece Narodowej rękopisy swoich 11 powieści.
- Laureatką Nagrody im. Jana Karskiego i Poli Nireńskiej za publikacje na temat polskich Żydów została prof. Barbara Engelking, wybitna badaczka dziejów Holocaustu.
- Nagrodę im. Norwida w kategorii „Dzieło życia” otrzymała Julia Hartwig, a w kategorii „literatura” uhonorowano Jerzego Górzeńskiego za zbiór wierszy „Festyn” (Nowy Świat).
- Artysta kabaretowy i pisarz Steffen Möller otrzymał Międzynarodową Nagrodę miast europejskich Görlitz/Zgorzelec „Mosty”.
- Rada PIK przyznała honorowy tytuł „Przyjaciela Książki” Aldonie Zawadzkiej, byłej wiceprezes Izby i prezesce spółki Targi Książki.
- Minister Bogdan Zdrojewski powołał Zespół do spraw promocji i upowszechniania czytelnictwa, do którego weszli: jako przewodnicząca Anna Duńczyk-Szulc (MKiDN) oraz Krzysztof Dudek (NCK), Grzegorz Gauden (Instytut Książki), Tomasz Makowski (Biblioteka Narodowa) oraz jako sekretarz Marcin Wieczorek (MKiDN).

- Polska była gościem honorowym Forum Wydawców we Lwowie, najważniejszych targów książki na Ukrainie.
- Odbyły się 3. Targi Książki w Katowicach, czyli – po śląsku – Targi ze Śląskom Godkom z udziałem blisko 100 wystawców. Odbyły się 123 spotkania, liczba odwiedzających przekroczyła 8 tys. osób.
- 10 europejskich autorów, 10 czytających w 10 zaskakujących miejscach w centrum miasta uczestniczyło w Nocy Literatury we Wrocławiu, który wówczas stał się Europejską Stolicą Literatury.
- Świat Książki zawarł z Alicją Kapuścińską ugodę o wycofaniu z dystrybucji książki „Kapuściński non-fiction”. Wydawca zobowiązał się też, że w przypadku wznowienia nie zamieści w niej czterech kwestionowanych rozdziałów.
- Anita Musioł zakończyła pracę jako dyrektor ds. zakupów i sprzedaży w sieci Matras. Wkrótce została dyrektorem wydawniczym redakcji literackiej w Grupie Wydawniczej Foksal.
- Amazon.com zapowiedział trzy inwestycje logistyczne: w Poznaniu i Wrocławiu oraz w czeskiej Pradze. Zdementowano jednocześnie informacje o utworzeniu w Polsce sklepu internetowego tej firmy.
- Z warszawskiego Domu Braci Jabłkowskich komornik usunął księgarnię Traffic Club.
- Michał Boni, minister administracji i cyfryzacji, uznał za nieuzasadnione zróżnicowanie stawek VAT na e-booki (23 proc.) i książki papierowe (5 proc.), a za konieczne obniżenie stawki na e-booki.
- Aplikacja firmy Legimi do czytania e-booków na Windows 8 zdobyła Grand Prix w kategorii „Aplikacja konsumencka” w konkursie organizowanym przez Microsoft Polska.
- Marek M. Górski, dyrektor Biblioteki Politechniki Krakowskiej, został przewodniczącym Konferencji Dyrektorów Bibliotek Akademickich Szkół Polskich. Zastąpił Ewę Dobrzyńską-Lankosz.
- W Nowym Jorku zmarł Ryszard Knauff, działacz KOR i współzałożyciel podziemnej Oficyny Wydawniczej Nowa, a w latach 2001-2003 prezes Wydawnictwa Naukowego PWN.

Październik

- Kraków otrzymał tytuł Miasta Literatury UNESCO jako pierwsze miasto Europy Środkowo-Wschodniej i drugie po Reykjavíku miasto nie-anglojęzyczne.
- Józef Hen obchodził 90. urodziny, promując książkę „Wiem, co mówię, czyli dialogi uzdrawiające” (Iskry).
- Olga Tokarczuk wygłosiła przemówienie inauguracyjne 58. Międzynarodowe Targi Książki w Belgradzie, podczas których Polska była gościem honorowym.
- Frédéric Verger został laureatem literackiej nagrody „Lista Goncourtów: polski wybór” – za powieść „Arden”.
- W siedzibie Wydawnictwa Literackiego odbył się nocny pokaz rękopisu „Kronosu” Witolda Gombrowicza z udziałem Rity Gombrowicz, która przekazała rękopis do zbiorów Biblioteki Narodowej w Warszawie.
- Minister Bogdan Zdrojewski zaprezentował założenia Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa 2014-2020, którego celem jest konsolidacja działań na rzecz upowszechniania czytelnictwa, co ma przełożyć się na wzrost efektywności działań podejmowanych w tym zakresie przez instytucje państwowe, finansowanych ze środków budżetowych.
- Laureatką Nagrody Literackiej Nike została Joanna Bator, autorka powieści „Ciemno, prawie noc” (W.A.B.). W plebiscycie czytelników „Gazety Wyborczej” zwyciężył Szczepan Twardoch i jego „Morfina” (Wydawnictwo Literackie).
- Nagrodę Fundacji Kościelskich otrzymała Krystyna Dąbrowska za „Białe Krzesła” (Wydawnictwo Biblioteki Publicznej i Centrum Animacji Kultury w Poznaniu).
- Ukraińska pisarka, poetka i eseistka Oksana Zabuzko otrzymała Literacką Nagrodę Europy Środkowej Angelus za powieść „Muzeum porzucanych sekretów” (W.A.B.).
- Nagrodę im. Jana Długosza otrzymał prof. Jerzy Holzer za publikację „Europa zimnej wojny” (Znak).

- Tom reportaży „Abchazja” Wojciecha Góreckiego (Czarne) zdobył Nagrodę im. Beaty Pawlak, przyznawaną najlepszym tekstom na temat innych kultur, religii i cywilizacji.
- Bożena Truchanowska za ilustracje i Zofia Beszczyńska za utwory literackie otrzymały medale za całokształt twórczości przyznane przez Stowarzyszenie Przyjaciół Książki dla Młodych – Polską Sekcję IBBY podczas jej jubileuszu, który obchodzony był pod hasłem „Czterdzieści lat minęło...”.
- Nagrodę „Gaudeamus” Stowarzyszenia Wydawców Szkół Wyższych „Academicus” otrzymała publikacja Wydawnictwa Uniwersytetu Opolskiego „Historia planowania i budowy miast” Janusza Słodczyka.
- Honorową Nagrodę Wielkiego Kalibru otrzymał Walter Mosley, „afroamerykanin z żydowskimi korzeniami”. Laureatką Nagrody Wielkiego Kalibru została Marta Guzowska za powieść „Ofiara Polikseny” (W.A.B.). Nagrodę Czytelników Wielkiego Kalibru przyznano Marcinowi Wrońskiemu za „Skrzydlatą trumnę” (W.A.B.). Natomiast nagrodę specjalną za debiut, ufundowaną przez Janinę Paradowską, otrzymał P.M. Nowak za „Ani żadnej rzeczy” (Czarna Owca).
- Nagrodę Literacką im. Jerzego Żuławskiego, przyznawaną za wybitne dzieła w konwencji fantastyki, otrzymała Anna Kańtoch za powieść „Czarne” (Powergraph).
- W Płońsku została po raz pierwszy wręczona Nagroda im. Jana Jędrzejewicza, którą otrzymał Paweł Polak z Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie za książkę „Byłem Pana przeciwnikiem [profesorze Einstein]... Relatywistyczna rewolucja naukowa z perspektywy środowiska naukowo-filozoficznego przedwojennego Lwowa” (Copernicus Center Press).
- Laureatami nagrody PIK-owego Lauru został zespół redakcyjny „Biblioteki Analiz” oraz Izabela Sadowska z serwisu lubimyczytac.pl. Nagrodę Specjalną otrzymał Wojciech Orliński z „Gazety Wyborczej”.
- Międzynarodowy Festiwal Kryminału we Wrocławiu dedykowany był pamięci Joanny Chmielewskiej, a uczestniczyli w nim Liza Marklund, Marcin Wroński i Zygmunt Miłoszewski.

- W warszawskim Centrum Nauki Kopernik odbył się Kongres Bibliotek Publicznych zorganizowany przez Fundację Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego jako część Programu Rozwoju Bibliotek.
- W Targach Książki w Krakowie wzięła udział rekordowa liczba ponad 40 tys. osób. Uczestniczyło w nich 570 wystawców i blisko 600 autorów.
- W Poznańskich Dniach Książki nie tylko Naukowej wzięło udział 66 wydawców.
- W Krakowie odbył się Festiwal Conrada, którego hasło brzmiało „Medium doskonałe”, a jego gośćmi byli: Claudio Magris z Włoch, Asa Larsson ze Szwecji, Tahar Ben Jelloun z Maroka. W.J.T. Mitchell z USA oraz Agnieszka Taborska, Anne Applebaum, Szczepan Twardoch i Ireneusz Kania.
- W konkursie European Educational Publisher Group (EEPG) za najlepszy europejski podręcznik w kategorii od 6 do 9 lat uznano „Tropicieli”, cykl do edukacji wczesnoszkolnej wydany przez WSiP.
- Poznańska e-księgarnia Legimi, która pod koniec ubiegłego roku udostępniła usługę „Czytaj bez limitu”, pozyskała kolejnego inwestora. W związku z planami ekspansji zagranicznej do grona udziałowców dołączył fundusz Satus Venture, wspierając Legimi kwotą 1,5 mln zł.
- W ramach projektu „e-podręczniki do kształcenia ogólnego”, obejmującego 62 e-podręczniki do 14 przedmiotów, MEN zaprezentował pierwsze teksty przykładowych rozdziałów e-podręczników do matematyki.
- Z wydawnictwa Wiedza i Praktyka odszedł dotychczasowy prezes Grzegorz Giza, którego zastąpił Michał Włodarczyk, dawniej prezes zarządu Wydawnictwa Raabe.
- Do półmetka ministerialnego programu Kultura+ przyznano ponad 127 mln zł dotacji na budowę i modernizację 222 obiektów bibliotek gminnych, z czego 28 inwestycji zakończono.
- Po 55 latach działalności została zamknięta księgarnia Conrada w Al. Jerozolimskich w Warszawie z powodu wysokiego czynszu wyznaczonego

przez urząd wojewody mazowieckiego. Wcześniej zamknięto księgarnię MDM przy ul. Koszykowej.

- Olsztyńskie Zakłady Graficzne Ozgraf zwyciężyły w rankingu drukarni dziełowych „Magazynu Literackiego KSIĄŻKI” wyprzedzając Opolgraf i Białostockie Zakłady Graficzne.
- W wieku 81 lat zmarła „królowa kryminałów” Joanna Chmielewska. Zmarł też autor popularnych powieści dla młodzieży, Edmund Niziurski, miał 88 lat.

Listopad

- Z okazji Dnia Niepodległości prezydent Bronisław Komorowski wręczył twórcom wysokie odznaczenia. Jacek Bocheński został udekorowany Krzyżem Wielkim Orderu Odrodzenia Polski, a Tomas Venclova – Krzyżem Wielkim Orderu Zasługi Rzeczypospolitej Polskiej.
- Laureatką nagrody Found in Translation Award ufundowanej przez Instytut Książki, Instytut Kultury Polskiej w Londynie oraz Instytut Kultury Polskiej w Nowym Jorku została (po raz drugi) Antonia Lloyd-Jones za całość dorobku translatorskiego w 2012 roku.
- Nagrodę Literacką im. Jana Michalskiego przyznaną Mahmoudowi Dowlatbadi, pisarzowi z Iranu, za powieść „Pułkownik” wręczyła Vera Michalski-Hoffmann, przewodnicząca jury.
- Krystyna Dąbrowska i Łukasz Jarosz zostali laureatami pierwszej edycji Nagrody im. Wisławy Szymborskiej.
- Nagrodę Literacką im. Józefa Mackiewicza otrzymał Waław HOLEWIŃSKI za powieść „Opowiem ci o wolności” (Zysk i S-ka).
- Patryk Pleskot, Marek Żebrowski i Marek A. Koprowski oraz Sławomir Cenckiewicz, Adam Chmielecki, Janusz Kowalski i Anna K. Piekarska zostali laureatami 6. edycji konkursu „Książka Historyczna roku” o Nagrodę im. Oskara Haleckiego, którego organizatorami są: Telewizja Polska, Polskie Radio i Instytut Pamięci Narodowej.

- Dom Wydawniczy Rebis otrzymał tytuł Ambasadora Nowej Europy za książkę „Rozważania o wieku XX” Tony’ego Judta i Timothy’ego Snydera.
- W XXII Targach Książki Historycznej uczestniczyło 255 wydawnictw i firm pokrewnych z Polski oraz z Białorusi, Rosji i Niemiec. Główne Nagrody Klio przyznano Stanisławowi Jaczyńskiemu za książkę „Ocaleni od zagłady. Losy oficerów polskich ocalonych z masakry katyńskiej” (Bellona), Marcie Cobel-Tokarskiej za pracę „Bezładna wyspa, nora, grób. Wojenne kryjówki Żydów w okupowanej Polsce” (IPN) oraz Krzysztofowi Stopce, Andrzejowi A. Ziębie, Armenie Artwicha i Monice Agopsowicz za „Ormiańską Warszawę” (Fundacja Kultury i Dziedzictwa Ormian Polskich). Nagrodę Pro Memoria przyznaną przez Andrzeja Krzysztofa Kunerta, sekretarza Rady Ochrony Pamięci Walk i Męczeństwa, odebrał Tomasz Łabuszewski, redaktor naukowy pracy „Śladami zbrodni 1944–1956. Przewodnik po miejscach represji komunistycznych lat 1944–1956” (IPN).
- Podczas X Targów Wydawnictw Ekonomicznych w warszawskiej SGH w VIII edycji Konkursu na Najlepszą Publikację Ekonomiczną Nagrodę Grand Prix otrzymała książka „Ograniczone przywództwo” prof. Andrzeja K. Koźmińskiego (Poltext). Nagrodę dla najlepszego podręcznika przyznano za „Bankowość” pod red. naukową Małgorzaty Zaleskiej (C.H.Beck).
- W plebiscycie Nagrody Literackiej Nautilus, którego wyniki ogłoszono podczas XIV Ogólnopolskiego Festiwalu Fantastyki Falkon, w kategorii „powieść” zwyciężył Stefan Darda za „Czarny Wygon. Bisy” (Videograf), a w kategorii „opowiadanie” Maciej Lewandowski za „Czarną Leliwę” („Fantastyka” 1/2012).
- Mariusz Szczygieł otrzymał ustanowioną przez Radio ZET Nagrodę im. Andrzeja Woyciechowskiego za reportaż „Śliczny i posłuszny”, jaki ukazał się w „Dużym Formacie”, dodatku do „Gazety Wyborczej”.
- Wydawnictwo Bellona S.A. świętowało jubileusz 95-lecia.
- Znak stworzył nowy imprint Znak Horyzont, którym kieruje Maciej Gablankowski, dotychczasowy zastępca dyrektora wydawniczego krakowskiej oficyny. Profil wydawniczy ma obejmować literaturę faktu i książki historyczne.

- Na liście pięćdziesięciu najbardziej wpływowych Polaków tygodnika „Wprost” znalazła się „trenerka wszystkich Polek” Ewa Chodakowska, współautorka bestsellerowego poradnika „Zmień swoje życie z Ewą Chodakowską” (K.E. Liber), a także Paweł Potorocznyn, dyrektor Instytutu Adama Mickiewicza oraz Jacek i Krzysztof Olesiejukowie.
- W III Rankingu Bibliotek, jaki organizuje Instytut Książki i redakcja „Rzeczpospolitej”, zwyciężyły biblioteki publiczne w gminach Wągrowiec (województwo wielkopolskie), Świątki (warmińsko-mazurskie) i Czechowice-Dziedzice (śląskie).
- Olga Dawidowicz-Chymkowska objęła samodzielne stanowisko ds. statystyki wydawnictw w Bibliotece Narodowej.
- Mariusz Rutowicz, prezes sieci księgarskiej Matras poinformował, że „w kolejce do jej przejęcia ustawiło się czterech graczy – z branży i funduszy private equity”, a „rozstrzygnięcia zapadną wkrótce, raczej nie później niż w pierwszym kwartale przyszłego roku”.
- W ciągu pierwszych siedmiu przedpremierowych dni użytkownicy Allegro kupili ponad 12 tys. egz. „Sezonu burz”, najnowszej części z cyklu „Wiedźmin” Andrzeja Sapkowskiego (SuperNowa).
- W wieku 91 lat zmarł Henryk Markiewicz, wielki badacz literatury, jej historyk i teoretyk, nazywany „ostatnim polihistorem”.

Grudzień

- Donald Tusk zapowiedział, że rząd „postawi się lobby”, które żyje ze sprzedaży podręczników. Poprzednio Joanna Kluzik-Rostkowska, nowa minister edukacji narodowej, w swoim pierwszym wystąpieniu stwierdziła, że podręczniki są za drogie i „musi coś z tym zrobić”.
- W Moskwie podpisano porozumienie o współpracy między Instytutem Książki i rosyjskim Instytutem Tłumaczeń na rzecz promowania literatury polskiej w Rosji i rosyjskiej w Polsce oraz ich tłumaczeń.
- „New York Times” wymienił książkę „Mapy” Aleksandry i Daniela Miździelińskich w zestawieniu sześciu najciekawszych i najpiękniej zilustro-

wanych książek dla dzieci tego roku. Po tej rekomendacji książki zabrało w sprzedaży w Amazonie.

- „Traktat o łuskaniu fasoli” Wiesława Myśliwskiego został uznany na Litwie za najlepszą polską książkę wszechczasów.
- Z udziałem ministra Bogdana Zdrojewskiego w warszawskim Klubie Księgarza odbyła się uroczysta inauguracja obchodów „650 lat w służbie książki”.
- Rzecznik praw obywatelskich Irena Lipowicz złożyła do Trybunału Konstytucyjnego wnioski o stwierdzenie niezgodności z ustawą zasadniczą przepisów stanowiących 23-proc. stawkę VAT za publikacje elektroniczne.
- Jan Malicki, historyk i publicysta, w okresie PRL działacz opozycyjny i publicysta, został laureatem XIII edycji Nagrody „Rzeczpospolitej” im. Jerzego Giedroycia.
- Laureatką pierwszej edycji Nagrody Jerzego Turowicza została Joanna Olczak-Ronikier, którą nagrodzono za książkę „Korczak. Próba biografii” (W.A.B.).
- Podczas VII edycji Festiwalu Puls Literatury w Łodzi Nagrodę Literacką im. Juliana Tuwima otrzymała Magdalena Tulli za twórczość, która „dowodzi wielkiej wrażliwości na tematy społeczne”.
- Antoni Libera, prozaik, eseista, tłumacz i reżyser teatralny, przekazał Bibliotece Narodowej obszerny zespół materiałów ze swego archiwum. Swoje archiwum przekazała również Maryla Rodowicz.
- W konkursie Polskiej Sekcji IBBY Książką roku dla Dzieci uznano „Ziuzię” Maliny Prześlugi (Tashka), a Książką roku dla Młodzieży – „Most nad Missisipi” Ewy Przybylskiej (Akapit Press). Nagrodę Graficzną za Książkę Obrazkową otrzymała Joanna Concejo za ilustracje do książki Marka Bieńczyka „Książę w cukierni” (Format), a Nagrodę Graficzną za Ilustracje w Książce – Marta Ignerska za projekt graficzny i ilustracje do książki Mikołaja Łozińskiego „Prawdziwa bajka” (Kultura Gniewu). Nagrodzono też Martę Lipczyńską-Gil z Kwartalnika o Książkach dla Dzieci i Młodzieży „Ryms” oraz wortalu o tej samej nazwie za upowszechnianie czytelnictwa.

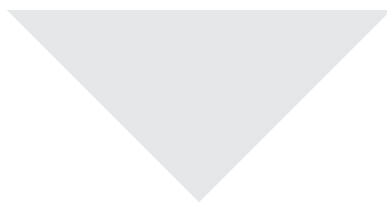

- Odbyły się 22. Wrocławskie Targi Dobrych Książek, po raz pierwszy w wyremontowanym budynku Dworca Głównego, z udziałem 130 wystawców i ponad 30 tys. czytelników. Nagrodę główną „Pióra Fredry” jury przyznało wydawnictwu Marginesy za książkę „Gajos” Elżbiety Baniewicz.
- W trzecim Salonie Ciekawej Książki – Targach Książki w Łodzi uczestniczyło ponad 50 wystawców.
- Podczas IX Zjazdu Delegatów Stowarzyszenia Autorów ZAiKS przewodniczącym został wybrany – na drugą kadencję – Janusz Fogler.
- Nakład „Sezonu burz”, nowej książki Andrzeja Sapkowskiego (SuperNowa), wyniósł 280 tys. egz., a wydawca zapowiadał sprzedaż 250 tys. egz. do końca roku.
- Sąd Apelacyjny w Warszawie odrzucił (ale nie oddalił) pozew Wolters Kluwer Polska (działającego jako reprezentant grupy wydawców w postępowaniu grupowym) przeciwko FS File Solutions Ltd, administratorowi portalu www.chomikuj.pl.
- Firmie Księgarskiej Olesiejuk w XVI edycji programu „Przedsiębiorstwo Fair Play” przyznano certyfikat „Przedsiębiorstwo Fair Play” 2013. Tytuł ten Firma otrzymała po raz siódmy, w związku z czym została również uhonorowana nagrodą specjalną – „Srebrnym Laurem Fair Play”.
- W rankingu sklepów internetowych portalu Serwis Money.pl w kategorii „Kultura i rozrywka” trzy pierwsze miejsca zajęły: merlin.pl, gandalf.com.pl oraz matras.pl.
- Zgromadzenie Wspólników drukarni Eurodruk-Kraków podjęło uchwałę o rozwiązaniu spółki.
- W Paryżu w wieku 77 lat zmarła Natalia Gorbaniewska, rosyjska poetka, dysydentka, dziennikarka, tłumaczka literatury polskiej.
- W wieku 103 lat zmarł Kordian Tarasiewicz, autor cenionych książek o Warszawie.

Opracował Piotr Dobrołęcki

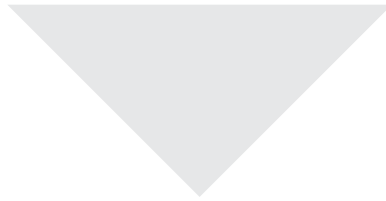
CZĘŚĆ PIERWSZA
WYDAWNICTWA

Rozdział pierwszy

Główne trendy na rynku wydawniczym

Po dwóch latach spadków wartości polskiego rynku książki, rok 2013 zakończył się nieznacznym wzrostem, o 0,4 proc., do 2,68 mld zł. W obliczu wielu wyzwań i wyraźnych zagrożeń przed którymi stoi rodzima branża wydawnicza fakt ten nie napawa jednak przesadnym optymizmem.

W dalszym ciągu wzrasta liczba wydawanych tytułów, mimo postępującego zmniejszania się średniego nakładu drukowanych pozycji. W 2013 roku wydano 29710 tytułów (wzrost o 10 proc.), w tym 15580 pierwszych edycji (wzrost o 16 proc.). Zjawisko to dotyczy zarówno wydawców komercyjnych, aktywnie kształtujących rodzimy rynek, których oferta jest zauważalna w punktach sprzedaży detalicznej, jak i podmiotów, których oferta nie jest w stanie przebić się na otwarty rynek.

Olbrzymia w tym zasługa coraz powszechniej dostępnych technologii, które pozwalają tanio i szybko publikować książki, nie tylko zresztą w formie papierowej, bo statystyki dotyczące liczby tytułów dotyczą również pozycji cyfrowych, byleby miały numer ISBN. Według szacunków, nawet ponad jedną trzecią wydawanych w Polsce książek stanowią publikacje niskonakładowe, które w ogóle nie trafiają do ogólnopolskiej dystrybucji.

Rozwija się selfpublishing, zarówno w formie tradycyjnej, książek drukowanych nakładem autorów oraz cyfrowej. Ten ostatni nurt coraz aktywniej wspierają biznesowe podmioty z samej branży, przede wszystkim dystrybutorzy e-publikacji.

Rzetelna analiza liczby rzeczywiście wydawanych tytułów jest o tyle utrudniona, że zgodnie z wymogami bibliotecznej statystyki wydania cyfrowe odpowiadające edycjom papierowym powinny mieć osobny numer statystyczny ISBN, co nie każdy wydawca w praktyce stosuje, poza tym czy rzeczywiście plik odwzorowujący papierowe wydanie jest osobną edycją? Z punktu widzenia czytelnika chyba nie, z punktu widzenia dystrybutora coraz częściej jednak tak, czego dowodem są np. osobne zestawienia best-sellerowych e-booków w sieci Empik.

W przypadku modelu, w którym to autor staje się wydawcą najwięcej traci sama treść – amatorsko opracowana, pozbawiona profesjonalnej redakcji i korekty. Jednak spadek jakości wydawanych książek, zwłaszcza w warstwie edytorskiej, coraz powszechniej dotyczy także komercyjnych,

profesjonalnych zdawałoby się wydawców. Tu także jednak bardzo trudno o statystyczne mierniki jakości.

Uwzględniając jednak powyższe zastrzeżenia, można ostrożnie szacować, że w latach 2010-2013 liczba profesjonalnie wydanych tytułów nie wzrosła, lecz zmniejszyła się o ok. 4 proc., podczas gdy łączna liczba tytułów oficjalnie wydanych i opatrzonych osobnym numerem ISBN wzrosła – w zależności od statystyk – o od 22 do ponad 40 proc., a może jeszcze bardziej gdyby ktokolwiek w Polsce rzetelnie liczył wydania cyfrowe i ich osobne formaty (ePub, PDF, Mobi). Na pewno coraz bardziej pilna jest zmiana systemu klasyfikacji wydawanych tytułów, inaczej bowiem dojdziemy do absurdalnych liczb i wzrostów.

Łączny nakład opublikowanych książek w 2013 roku wyniósł 112,4 mln egz., co oznacza wzrost o 4 proc. w stosunku do roku 2012. Średni nakład spadł w 2013 roku o 5 proc. – z 3987 do 3783 egz. Niższy nakład, to mniejsze przychody, a w konsekwencji również gorsze perspektywy dla osiągniętych zysków. Wydawcy coraz mniej chętnie ujawniają wynik finansowy, z coraz większym opóźnieniem wypełniają również ustawowy obowiązek przekazywania sprawozdań finansowych do KRS. Z pozyskanych danych widać jednak wyraźnie, że pomimo cięć kosztów rentowność wydawniczego biznesu spada. Jeszcze kilka lat temu rentowność wydawców książek wynosiła 7-8 proc. rocznie. Obecnie dominują zyski netto na poziomie 4-5 proc., a też powiększa się grupa oficyn przynoszących straty lub oscylujących na granicy rentowności. I to pomimo cięć kosztów.

To nie koniec kłopotów branży. Na kurczący się rynek, spadek liczby klientów i wartości dokonywanych przez nich zakupów, nakładają się kłopoty wewnętrzne, jak stale wydłużający się obieg gotówki. W ostatnich latach wydawcy stanęli przed obliczem wzrostu kosztów dystrybucji i wydłużania terminów płatności do ponad 180 dni. W zastraszającym tempie rosną zobowiązania podmiotów dystrybucyjnych (hurtowych i detalicznych) wobec wydawców. Sektor detaliczny zdominowany jest przez biznesowe „kolosy na glinianych nogach”. Fakt, że poważne problemy ze stanem zobowiązań dotyczą większości działających firm, nie pozwala pozbyć się myśli o potencjalnej katastrofie, która wisi nad rynkiem. Analiza tej sytuacji skłania również do refleksji na temat obciążeń jakie spadają na wydawców, czyniąc ten podstawowy sektor rynku książki najbardziej odpowiedzialnym za losy całej branży, ale i biznesowo coraz mniej pewnym. Pytanie jak długo wydawcom starczy cierpliwości, jak wiele razy zrezygnować będą z podejmowania skrajnych decyzji w celu odzyskania należnych im środków finansowych? Dziś wielu wyłącznie obawa przed ogólnorynkowymi konsekwencjami wstrzymuje przed składaniem wniosków o ogłoszenie upadłości kolejnych podmiotów hurtowych i detalicznych. Oby jednak konsekwencje

nie okazały się tym straszliwsze, im więcej obserwujemy zaniechań egzekwowania praw i należności.

W rezultacie rynkowych praktyk nastąpił szybki spadek wartości książki, krótki okres obowiązywania ceny katalogowej, szybkie przeceny. To zjawiska, które w największym chyba stopniu degradowują wartość książki w oczach klienta, a tym samym psują rynek.

Zdecydowanie zbyt wolno w stosunku do oczekiwań wydawców, rozwija się też rynek publikacji cyfrowych. Choć wartość sprzedaży nadal notuje skokową dynamikę wzrostu, to sprzedaż oferty cyfrowej w dalszym ciągu nie jest w stanie przekroczyć 2-3 proc. wartości ogólnej sprzedaży publikacji poszczególnych wydawnictw. Wciąż dynamicznie rośnie oferta dostępnych e-tytułów, a więc także nakłady ponoszone z tego tytułu przez wydawców, wyraźnie jednak brakuje modeli biznesowych, które pozwalałyby zarabiać na sprzedaży treści cyfrowych przy obecnym wysokim poziomie obrotu pirackimi e-bookami i pogłębiających się problemach z bezpieczeństwem i efektywnością dystrybucji książek papierowych. Hucznie zapowiadane na przełomie lat 2012/2013 systemy abonamentowe bardzo wolno zyskują sobie klientów, co zniechęca kolejne podmioty do inwestycji w ich rozwój.

Pomijając segmenty publikacji fachowych oraz edukacyjnych, które rządzą się często odmiennymi prawami, a które również nie pozbawione są własnych problemów, w 2013 roku po raz kolejny okazało się, że rynek publikacji ogólnych, w tym beletrystyki, jest niezwykle płytki, a przez to bardzo podatny na jednorazowe wydarzenia. Choć w zasadzie bardziej uprawniony wydaje się termin uzależniony. Po raz kolejny okazało się bowiem, że pojawienie się na rynku jednego czy dwóch megabestsellerów, o rocznej sprzedaży w wysokości 200-300 tys. egz., jest w stanie przesądzić o obrazie branży – przynajmniej z punktu widzenia księgarskiej lady. Stąd przekonanie, że gdyby nie utrzymująca się w 2013 roku sprzedaż hitowej erotycznej prozy E.L. James przez Wydawnictwo Sonia Draga (ponad 700 tys. egz.), wspomaganej polską premierą najnowszej powieści Dana Browna „Inferno” (320 tys. egz.), iluzoryczny wzrost wartości rynku byłby absolutnie niemożliwy. Bez wzrostu przychodów w wydawnictwie Sonia Draga sytuacja by się odwróciła, zamiast raportować wzrost o 0,4 proc., mówilibyśmy o spadku w podobnej wysokości w kategoriach całego polskiego rynku. A zatem bądźmy ostrożni z jakimkolwiek optymizmem!

W 2013 roku brakowało na rynku segmentu, który wyraźnie napędzałby całą branżę i przyjął na siebie odpowiedzialność za bardziej znaczący wzrost wartości księgarskiej sprzedaży. W przypadku większości segmentów odnotowano wręcz spadki przychodów. Wyjątkiem był segment publikacji edukacyjnych, choć i tu dynamika była znacznie niższa od notowanej w 2012 roku, a największe podmioty deklarują wzrosty na poziomie

2-3 proc. Jest też już niemal pewne, że był to ostatni rok, w którym sektor ten mógł pochwalić się dodatnią dynamiką przychodów. Dzieje się tak za sprawą polityki rządu i wprowadzenia od 2013 roku w przypadku klasy szkoły podstawowej podręcznika finansowanego z budżetu państwa. W rezultacie planów MEN w okresie 2014-2017 bezpłatne podręczniki otrzymają uczniowie szkoły podstawowej oraz gimnazjum. Resort edukacji postanowił ponadto przejąć na siebie część obciążeń finansowych związanych z wyposażeniem polskich uczniów w podręczniki i inne pomoce edukacyjne. W ciągu najbliższej dekady z budżetu państwa zostanie na ten cel przeznaczona kwota ponad 3,8 mld zł. Z kolei jesienią 2015 roku w ręce uczniów oddane zostaną także rządowe bezpłatne podręczniki cyfrowe, co w wymierny sposób wpłynie na kolejne ograniczenie możliwości biznesowego działania dla wydawców komercyjnych. Szacuje się, że w ciągu kilku najbliższych lat z rynku zniknie od 300 do 500 mln zł, co oznacza okrojenie wartości segmentu książki edukacyjnej o nawet 60 proc. Szerzej na ten temat będziemy jeszcze pisać w dalszej części analizy, poświęconej sytuacji na rynku książki szkolnej.

W opinii części środowiska wydawców remedium na branżowe problemy mogłaby stanowić forma regulacji rynku dystrybucji. Rok 2013 był okresem wytężonej pracy części środowiska, szczególnie firm skupionych w Polskiej Izbie Książki, nad projektem odpowiedniego aktu prawnego. W rezultacie tych starań na początku 2014 roku zaprezentowano projekt „Ustawy o jednolitej cenie książki”, który zakłada m.in. utrzymanie stałej ceny na nowości wydawnicze przez okres 12 miesięcy od wprowadzenia tytułu do obrotu handlowego oraz ściśle określone warunki polityki rabatowej. Według pomysłodawców ustawa ma pomóc w uporządkowaniu zasad handlowych, skutkować m.in. wzrostem przewidywalności biznesu wydawniczego oraz ochroną księgarstwa tradycyjnego, które od lat konsekwentnie spychane jest na margines rynku nie tylko przez podmioty sieciowe, ale przede wszystkim przez alternatywne kanały sprzedaży książek, jak: sieci marketów, sieci dyskontowe czy wreszcie internet. Silniejsza pozycja księgarń indywidualnych miałyby w przyszłości skutkować również większą dostępnością oferty książkowej, zwłaszcza w mniejszych ośrodkach. Projekt ma swoich zagorzałych zwolenników, jak i przeciwników, którzy nie tylko opowiadają się za utrzymaniem dotychczasowej swobody gospodarczej w obrocie książką, ale przekonują, iż proponowane rozwiązania regulujące rynek stoją w całkowitej sprzeczności z biznesowymi realiami. Spór dotyczy przede wszystkim oceny skuteczności, ale także wpływu, jaki na cały rynek ma dominująca obecnie w polityce handlowej tendencja do szybkiego przeceniania oferty wydawniczej i wykorzystywania wysokich rabatów jako podstawowego narzędzia mar-

ketingowego wspierającego sprzedaż. W 2013 roku najbardziej jaskrawe dowody takiej polityki dostrzec można było w zachowaniu największych sieci detalicznych, jak Empik czy Matras. Wielu przykładów na poparcie tej tezy dostarcza również internet, w którym rolę największego sprzedawcy detalicznego książek nie pełni już żadna z uznanych księgarń internetowych, a serwis aukcyjny Allegro, a nawet czołowi wydawcy za najbardziej efektywny sposób konkurencji uznają przeceny, które w przypadku zakupów pakietowych, i to tytułów obecnych na rynku nawet zaledwie kilka tygodni, sięgają już 70-80 proc. ceny okładkowej.

W 2013 roku największy wzrost przychodów ze sprzedaży odnotowało – drugi rok z rzędu – wspomniane wydawnictwo Sonia Draga (93 proc.). O przyczynach takiego rozwoju oficyny w 2013 roku już pisaliśmy, są to mega bestsellery E.L. James i Dana Brown. Wzrostem przychodów aż o 85 proc. może pochwalić się wydawnictwo Marginesy, którego edytorski kunszt i biznesowy koncept zaowocował pod koniec 2013 roku inwestycją międzynarodowej grupy wydawniczej Bonnier.

Debiutantem w tym towarzystwie jest trójmiejska oficyna Novae Res, działająca w oparciu o nowatorski model biznesowy, której przychody wzrosły w poprzednich 12 miesiącach aż o 67 proc. Dynamiczny rozwój stał się również udziałem wydawnictwa Wielka Litera. Kierowana przez Pawła Szveda, byłego dyrektora programowego i redaktora naczelnego wydawnictwa Świat Książki, oficyna skorzystała z mody na powieści erotyczne zapoczątkowanej w 2012 roku, a jednocześnie w krótkim czasie wkroczyła do czołówki oficyn prezentujących literacki dorobek czołowych polskich pisarzy współczesnych. Na wyróżnienie zasługują też tempo i styl w jakim przebiega organiczny rozwój krakowskiej oficyny Insignis Media (40 proc. wzrostu przychodów w 2013 roku).

Znaczenie wolniej rosły przychody firm wydawniczych, które w 2012 roku imponowały rekordowymi wzrostami, jak SIW Znak czy Wydawnictwo Olesiejuk. W 2013 roku ich przychody wzrosły kolejno o 1 i 5 proc., jednak obie oficyny bez trudu utrzymały pozycje w rynkowej czołówce. Po pewnej przerwie do dobrej formy wydaje się wracać także Grupa Publicat. Choć firma nie osiąga już przychodów z rekordowego okresu popularności przy Stephenie Meyer, to 18 proc. wzrostu na obszernej, niezwykle zróżnicowanej ofercie, daje podstawy do pozytywnej oceny polityki programowo-sprzedazowej obecnego kierownictwa firmy. Po kilku latach regularnych spadków wzrostem o 3 proc. może pochwalić się Grupa PWN, której wydawnicza część wciąż poszukuje swojego miejsca na rynku po bezpowrotnej utracie pozycji niekwestionowanego lidera publikacji referencyjnych.

Odnotować należy również fakt, że wprowadzane od kilku lat zmiany w programie wydawniczym i polityce handlowej przyniosły pozytywny

efekt w postaci 14 proc. wzrostu przychodów wydawnictwa Egmont Polska. Po jednorazowym spadku formy w 2012 roku na drogę wzrostów powróciły także oficyny Rebis i Prószyński Media.

Z drugiej strony, po raz kolejny znacząco obniżyła sprzedaż firma Tarsago Media Group (wcześniej Reader's Digest). Spadek przychodów aż o 38 proc. dowodzi, iż z każdym rokiem potencjał sprzedażowy modelu biznesowego opartego na systemie jednorazowej bezpośredniej oferty kierowanej do klienta, realizowanego przez tę spółkę od kilkunastu lat, zdecydowanie się wyczerpał. Wyraźne kłopoty przeżywa także Difin, specjalizujący się obecnie w ofercie o charakterze edukacyjnym (spadek o 28 proc.). Taką samą ujemną dynamikę przychodów zanotowało w 2013 roku wydawnictwo Świat Książki. W tym przypadku należy jednak pamiętać, że aktywną działalność operacyjną, wygaszaną na przełomie 2012 i 2013 roku, oficyna już w nowej formie prawnej, po zmianie właściciela i z nowym kierownictwem, rozpoczęła dopiero w okresie lipiec-sierpień, a zrealizowany do końca roku przychód przekroczył zakładane plany. Zatem z oceną realnych efektów zmian, jakie stały się udziałem firmy dysponującej jedną z najbardziej rozpoznawalnych rodzimych marek wydawniczych trzeba jeszcze poczekać. Kilkunastoprocentowe spadki zanotowały w 2013 roku również oficyny takie jak: Siedmioróg, Bosz, Burda Książki (dawniej G+J Książki), Czarna Owca, czy Media Rodzina.

Listy bestsellerów w 2013 roku

Od wielu lat brakuje w Polsce rzetelnej, opartej na wynikach sprzedaży, zbiorczej listy bestsellerowych tytułów. Dziennikarze branżowi wyławiają pojedyncze informacje, niektórzy wydawcy korzystają z zestawień sprzedażowych firmy GfK Polonia, jednak wiarygodnej i powszechnie dostępnej listy brak. W prasie publikowane są głównie zbiorcze zestawienia miesięczne, prezentujące najlepiej sprzedające się tytuły w poszczególnych sieciach księgarskich, niezależnych księgarniach stacjonarnych czy księgarniach internetowych.

Najwierniejszych odbiorców listy bestsellerów znajdują jednak nie w czytelniczej publiczności, a wśród wydawców, dla których rankingi pozostają jednym z najczęściej wykorzystywanych narzędzi marketingowych. Dają wiedzę o konkurencji, a jednocześnie wspierają wysiłki kreowania popytu i sprzedaży, komunikując klientom najbardziej aktualne na rynku preferencje zakupowe – wskazując to, co inni odbiorcy uważają za najciekawsze pozycje z oferty dostępnej w danym okresie.

Wydawcy największą wagę przykładają do list najlepiej sprzedających się tytułów dominujących sieciach detalicznych oraz największych księgarń internetowych, koncentrując się na markach, które na co dzień starają się aktywnie kreować czytelnicze mody. Od dawna już nie śledzą wyłącznie czołowych lokat, ale z zaangażowaniem analizują pozycje w drugiej czy trzeciej dziesiątce zestawień obejmujących 20. czy nawet 30. najlepiej sprzedających się tytułów z wszystkich rodzajów publikacji dostępnych w ofercie.

Jednak uważna analiza systematycznie sporządzanych list najlepiej sprzedających się tytułów ujawnia także specyfikę poszczególnych sieci sprzedaży i indywidualnie działających podmiotów detalicznych oraz istniejące między nimi różnice. W jednych punktach detalicznych na „topkach” królują publikacje popularne, sygnowane przez celebrytów, a w innych na szczytach rankingów znaleźć można na przykład uznane nazwiska polskiej i światowej literatury.

Podjętą regularnie od kilkunastu lat próbą zbiorczej prezentacji zestawienia księgarskich hitów każdego roku jest lista bestsellerów opracowywana przez redakcję „Magazynu Literackiego KSIĄŻKI”. Zestawienie to opiera się jednak na deklaracjach firm detalicznych sieci Empik i Matras oraz regionalnych Domach Książki, a więc tylko pośrednio odzwierciedla wyniki realnej sprzedaży. Obecnie powstaje dzięki kompilacji wyników sprzedaży w 300 księgarniach w kraju. Pod uwagę brane są wyniki sprzedaży z 30 dni, zaś o kolejności na liście decydują punkty przyznawane za miejsca 1-5 w poszczególnych placówkach księgarskich. Poniżej prezentujemy ranking „Magazynu Literackiego KSIĄŻKI” za 2013 rok (liczba w nawiasie oznacza zdobyte przez daną publikację punkty).

1. E.L James „Pięćdziesiąt twarzy Greya”, Sonia Draga (228)
2. Ewa Chodakowska, Lefteris Kavouiks „Zmień swoje życie z Ewą Chodakowską”, K.E. Liber (210)
3. E.L. James „Nowe oblicze Greya”, Sonia Draga (208)
4. E.L. James „Ciemniejsza strona Greya”, Sonia Draga (191)
5. Eben Alexander „Dowód”, SIW Znak (174)
6. Anna Ficner-Ogonowska „Zgoda na szczęście”, SIW Znak (123)
7. Katarzyna Grochola „Trochę większy poniedziałek”, Wydawnictwo Literackie (100)
8. Monika Jaruzelska „Towarzyszka panienka”, Czerwone i Czarne (98)
9. Anna Ficner-Ognowska „Alibi na szczęście”, SIW Znak (93)
10. J.K. Rowling „Trafny wybór”, SIW Znak (83)
11. Wiesław Myśliwski „Ostatnie rozdanie”, SIW Znak (83)

12. Zygmunt Miłoszewski „Bezcenny”, W.A.B. (82)
13. Stephen King „Joyland”, Prószyński Media (81)
14. Piotr Zychowicz „Oblęd’44”, Rebis (81)
15. Mariola Pryzwan „Tańcząca Eurydyka. Anna German we wspomnieniach”, Marginesy (79)
16. IJaume Cabre „Wyznaję”, Marginesy (76)
17. Dan Brown „Inferno”, Sonia Draga (73)
18. Camila Lackberg „Zamieć śnieżna i woń migdałów”, Czarna Owca (71)
19. Joanna Sałyga „Chustka”, SIW Znak (68)
20. „Pan Pierdziołka spadł ze stołka”, Zysk i S-ka (68)
21. Grażyna Jagielska „Miłość z kamienia”, SIW Znak (65)
22. Agnieszka Chylińska „Zezia i Giler”, Pascal (65)
23. Anna Ficner-Ogonowska „Droga do szczęścia”, SIW Znak (64)
24. David Mitchell „Atlas chmur”, Mag (62)
25. Marek Krajewski „W otchłani mroku”, SIW Znak (61)
26. Yann Martel „Życie Pi”, Albatros (61)
27. Katarzyna Grochola „Houston, mamy problem”, Wydawnictwo Literackie (60)
28. Matthew Quick „Pamiętnik pozytywnego myślenia”, Otwarte (60)
29. Witold Gombrowicz „Kronos”, Wydawnictwo Literackie (58)
30. Janusz L Wiśniewski, Irada Wownenko „Miłość oraz inne dysonanse” (58)

W 2013 roku w dwunastu comiesięcznych zestawieniach bestsellerów „Magazynu Literackiego KSIĄŻKI” znalazło się 168 tytułów, 88 z nich to książki polskich autorów, 80 to tłumaczenia. Najdłużej, bo przez dziesięć miesięcy, utrzymywała się na liście książka E.L. James „Pięćdziesiąt twarzy Greya” (Sonia Draga).

W trzydziestce najlepiej sprzedających się książek przez dziewięć miesięcy utrzymywała się trzecia część „trylogii” E.L. James „Nowe oblicze Greya” (Sonia Draga). Osiem miesięcy na liście gościli: E.L. James z „Ciemniejszą stroną Greya” (Sonia Draga), „Dowód” Ebena Alexandra (Znak) i „Zmień swoje życie z Ewą Chodakowską. Trzydzieści dni, minut, treningów, przepisów” Ewy Chodakowskiej i Leterisa Kavoukisa (K.E. Liber).

Ogółem najwięcej tytułów w zestawieniach w 2013 roku umieścił tradycyjnie już, Znak – 31 tytułów (37 w 2012). Po raz kolejny krakowską oficynę od konkurencji dzieliła w tym zakresie przepaść. Kolejne miejsca w tym zestawieniu zajęli: Prószyński Media – 11 tytułów, Wydawnictwo Literackie – 10, Fabryka Słów – 9, G+J (Burda) – 9, Czarna Owca – 7, Albatros – 6, a po pięć tytułów: Wielka Litera, Sonia Draga oraz W.A.B.

Od 2011 roku na łamach „Gazety Wyborczej” publikowane jest comiesięczne zestawienie książkowych bestsellerów, którego źródło stanowią dane GfK Polonia Retail and Technology. Wyniki te bazują na rzeczywistej sprzedaży w największych sieciach księgarskich, księgarniach, sklepach internetowych i sieciach handlowych na terenie całej Polski. Dane te pochodzą z ponad 1000 punktów detalicznych na koniec roku. O pozycji w rankingu decyduje łączna liczba sprzedanych egzemplarzy danego tytułu, niezależnie od formy jego wydania (oprawa miękka, twarda, wersja filmowa itp.). Z rankingu wyłączone są pozycje sprzedawane w ramach akcji promocyjnych (z dużym upustem w stosunku do ceny rynkowej). W lutym 2014 roku „Gazeta Wyborcza” opublikowała zestawienie książek, które w 2013 roku zanotowały najwyższą sprzedaż na polskim rynku. Co ciekawe, zestawienie to ma charakter hybrydowy. Jego podstawą były bowiem wyniki pochodzące z badania GfK Polonia, jednak o ostatecznym kształcie listy bestsellerów i miejscu poszczególnych tytułów rankingu decydowały dane o sprzedaży pochodzące od wydawców.

Oto jak przedstawiała się lista bestsellerów 2013 roku „Gazety Wyborczej” w oparciu o trzy najważniejsze kategorie:

Powieści:

1. E. L. James „Nowe oblicze Greya” – 356 tys. egz. (Sonia Draga)
2. Dan Brown „Inferno” – 320 tys. egz. (Sonia Draga)
3. E. L. James „Pięćdziesiąt twarzy Greya” – 244 tys. egz. (Sonia Draga)
4. Andrzej Sapkowski „Wiedźmin – Sezon burz” – 214 tys. egz. (Nowa)
5. E. L. James „Ciemniejsza strona Greya” – 144 tys. egz. (Sonia Draga)
6. Katarzyna Grochola „Houston, mamy problem” – 135 tys. egz. (Wydawnictwo Literackie)
7. Anna Ficner-Ogonowska „Zgoda na szczęście” – 85 tys. egz. (SIW Znak)
8. Zygmunt Miłoszewski „Bezcenny” – 80 tys. egz. (W.A.B.)
9. Stephen King „Doktor Sen” – 77 tys. egz. (Prószyński Media)
10. Anna Ficner-Ogonowska „Alibi na szczęście” – 70 tys. egz. (SIW Znak)

Literatura faktu:

1. Eben Alexander „Dowód” – 100 tys. egz. (SIW Znak)
2. Artur Andrus, Maria Czubaszek, Wojciech Karolak „Boks na ptaku” – 79 tys. egz. (Prószyński Media)
3. Witold Gombrowicz „Kronos” – 60 tys. egz. (Wydawnictwo Literackie)
4. Danuta Stenka, Łukasz Maciejewski „Flirtując z życiem” – 50 tys. egz. (SIW Znak)

5. Katarzyna Grochola „Trochę większy poniedziałek” – 50 tys. egz. (Wydawnictwo Literackie)
6. Paulina Młynarska, Dorota Wellman „Kalendarzyk niemałżeński” – prawie 50 tys. egz. (SIW Znak)
7. Jeremy Clarkson „Moje lata w Top Gear” – 48 tys. egz. (Insignis)
8. Maciej Stuhr „W krzywym zwierciadle” – 35 tys. egz. (Zwierciadło)
9. Mariola Pryzwan „Tańcząca Eurydyka. Anna German we wspomnieniach” – 30 tys. egz. (Marginesy)
10. Mark Owen „Niełatwy dzień” – 30 tys. egz. (Wydawnictwo Literackie)

Literatura dla dzieci i młodzieży:

1. „Pan Pierdziółka spadł ze stołka” – 84 tys. egz. (Zysk i S-ka)
2. Agnieszka Chylińska „Zezia, Giler i Oczak” – nakład ok. 100 tys. egz., prawie wyczerpany (Pascal)
3. Suzanne Collins „Igrzyska śmierci” – 58 tys. egz. (Media Rodzina)
4. Suzanne Collins „W pierścieniu ognia” – 55 tys. egz. (Media Rodzina)
5. „Nowe fikołki pana Pierdziółki” – 46 tys. egz. (Zysk i S-ka)
6. Suzanne Collins „Kosogłos” – ponad 45 tys. egz. (Media Rodzina)
7. Andrzej Maleszka „Magiczne Drzewo. Gra” – 42 tys. egz. (SIW Znak)
8. C.S. Lewis „Lew, czarownica i stara szafa” – 38 tys. egz. (Media Rodzina)
9. Jeff Kinney „Dziennik cwaniaczka 7” – ponad 34 tys. egz. (Nasza Księgarnia)
10. Holy Webb „Łezka, przerażona kotka” – 30 tys. egz. (Zielona Sowa)

Zatem, jaki obraz preferencji czytelnicznych i zakupowych daje nam analiza powyższych list bestsellerów? Przede wszystkim absolutnej dominacji w kategorii literatura piękna jednego wydawnictwa – katowickiej oficyny Sonia Draga. Jej właścicielka kolejny rok z rzędu inkasowała korzyści wynikające z podjętego wcześniej ryzyka inwestycyjnego i zakupu licencji do skandalizującego bestsellera, który na początku dekady szturmem zawojował anglosaskie rynki wydawnicze. W pierwszej piątce znalazły się aż cztery tytuły pochodzące z ubiegłorocznej oferty wydawnictwa. Tylko w 2013 roku łączna sprzedaż trylogii autorstwa E.L. James osiągnęła niemal poziom 720 tys. egz. Do tego dodajmy komercyjny sukces premiery najnowszej powieści kolejnego dostawcy powieściowych hitów, Dana Browna, z jego najpopularniejszym bohaterem, prof. Robertem Langdonem w roli głównej – „Inferno” (320 tys. egz.) i otrzymujemy wy-

nik grubo ponad miliona egzemplarzy przypadających zaledwie na cztery tytuły. Z analizy „topowej dziesiątki” polskiego rynku wydawniczego wysnuć można zresztą kolejną ciekawą konstatację. Połowę z pozycji, które się w niej znalazły stanowią tytuły polskich autorów – najwyższą spośród nich pozycję zajął mistrz gatunku fantasy, Andrzej Sapkowski, który sukces ten zawdzięcza powrotowi do swojego kultowego bohatera. Powieść „Wiedźmin – Sezon burz”, traktująca o nieznanym dotąd perypetiach wiedźmina Geralta z Rivii, sprzedała się w nakładzie ponad 240 tys. egz. Wysoką formą imponuje kolejna „weteranka” krajowych list bestsellerów, Katarzyna Grochola, której zabieg uczynienia bohaterem najnowszej powieści zatytułowanej „Houston, mamy problem” mężczyzny zaowocował sprzedażą powyżej 135 tys. egz. Z informacji pochodzących od wydawcy wynika natomiast, że nieco wyższą łączną sprzedaż zanotowały dwie powieści innej przedstawicielki rodzimej literatury, Anny Ficner-Ogonowskiej, jej „Zgoda na szczęście” (85 tys. egz.) oraz „Alibi na szczęście” (70 tys.). Dobrym wynikiem cieszyła się również sprzedaż nowej powieści Zygmunta Miłoszewskiego „Bezcenny” (80 tys. egz.). Zresztą tytuł ten stał się bohaterem jeszcze innej głośnej historii, o której szerzej piszemy przy okazji podsumowania najważniejszych rynkowych wydarzeń 2013 roku w segmencie literatury pięknej.

Obserwacja zestawienia najlepiej sprzedających się w 2013 roku tytułów w kategorii „literatura faktu” przynosi potwierdzenie utrzymującej się w ostatnich latach popularności publikacji wspomnieniowych, co potwierdza obecność w rankingu pozycji takich jak „Boks na Ptaku, czyli każdy szczyt ma swój Czubaszek i Karolak” (79 tys. egz.), „Flirtując z życiem” (50 tys. egz.) czy „Moje lata w Top Gear” Jeremy’ego Clarksona (48 tys. egz.). W zestawieniu znalazły się jednak także publikacje reprezentujące gatunki takie jak książka popularnonaukowa – „Dowód” Ebena Alexandra (100 tys. egz.) czy zbiór felietonów – „W krzywym zwierciadle” Macieja Stuhra (35 tys. egz.). Wśród bestsellerów dziecięcych niezwykle sukces odniosły dwa zabawne zbiory, wykreowane przez wydawnictwo Zysk i S-ka, o Panu Pierdziołce (84 tys. i 46 tys. egz. dwóch zbiorów). Wydawałoby się, że taki typ literatury odszedł do lamusa, a tymczasem mamy nieoczekiwane retro „powtarzanek i śpiewanek”, jak zbiór ów określa wydawca. Nie dziwi natomiast obecność w zestawieniu trzech powieści dla młodzieży Suzanne Collins (łącznie blisko 150 tys. sprzedanych egz.), której druga część trylogii „Igrzyska śmierci” w 2013 roku podbijała kina. Natomiast niewątpliwym sukces Agnieszki Chylińskiej, to w równej mierze zasługa niecodziennej autorki (i piosenkarki) jak i wydawcy, który umiejętnie wykreował bestseller.

Nagrody na rynku książki

Ostatnia dekada to prawdziwy renesans konkursów i nagród organizowanych i przyznawanych przez oficjalne i profesjonalne gremia. W ostatnich latach coraz większa liczba podmiotów, m.in. przedstawiciele władz samorządowych, korzystała z narzędzia promocji, jakim było przyznawanie nagród literackich, do budowy wizerunku aktywnych kreatorów życia kulturalnego. Własne nagrody mają dziś już największe polskie aglomeracje, jak: Warszawa, Trójmiasto czy Wrocław, to ostatnie zresztą jako niekwestionowany krajowy lider w tym zakresie.

Wydaje się, że nagrody w największym stopniu przyczyniają się do budowania pozycji wyróżnianych autorów, w drugim dopiero rzędzie wydawców czy nagradzanych serii. Choć w dominującej większości przypadków trudno przypisywać im realny wpływ na sprzedaż nagradzanych tytułów, konkursy i nagrody literackie oraz te przyznawane publikacjom z gatunków czy dziedzin innych niż proza, stanowią wyznacznik wartości książek prezentowanych czytelnikom, a dla wydawców niezmiennie pozostają jednym z najważniejszych narzędzi wykorzystywanych w kreacji rynku i w komunikacji z klientem-czytelnikiem, ale też – w mniejszym stopniu – z dystrybutorem. Paradoksalnie stoi to w sprzeczności do zmieniających się nawyków i potrzeb informacyjnych kolejnych pokoleń czytelników, którzy kierują się bardziej rekomendacjami w mediach społecznościowych, niż wyróżnieniami krytyków. Decyzja o zakupie to dziś coraz częściej efekt analizy dostępnych recenzji, opinii czy choćby gwiazdek nadawanych książkom w najpopularniejszych serwisach internetowych i e-księgarniach. A jednak, w natłoku książek i informacji, nagroda często staje się dodatkowym wyróżnikiem jakości.

Wydaje się, że nagrody nie podzieliły losu krytyków oraz prasy literackiej, przegranych w chaosie informacji charakterystycznym dla ery internetu. W coraz bardziej podzielonym świecie obiegu informacji są jakby dodatkową gwiazdką, zwracają uwagę, co ma może niewielkie przełożenie na wyższą sprzedaż tytułu, ale jednak pozycjonuje go o szczebel wyżej. Oczywiście największy prestiż i znaczenie handlowe mają te nagrody, którym towarzyszy medialny rozgłos, nie dotyczą już pojedynczych tytułów, a przyznawane są samym twórcom, stanowiąc zazwyczaj swoiste ukoronowanie ich pisarskiego dorobku.

Nagrody literackie

Na polskim rynku wydawniczym najwyższy status ma **Nagroda Literacka Nike**, przyznawana od 1997 roku. Zwycięzca wyłaniany jest w trzyletowym

konkursie. W pierwszym etapie jury nominuje dwadzieścia tytułów, które ogłaszane są w maju, następnie siedmiu finalistów we wrześniu i z tej grupy wyłaniany jest zwycięzca. Zwyczajowo nagroda przyznawana jest w październiku. Laureat otrzymuje statuetkę dłuta prof. Gustawa Zemły, czek na 100 tys. zł oraz – co z komercyjnego punktu widzenia najważniejsze – rozgłos gwarantowany przez „Gazetę Wyborczą” – współorganizatora (razem z Fundacją Agory) przedsięwzięcia (informację o Nike powtarzają zresztą praktycznie wszystkie opiniotwórcze media w kraju). Od kilku lat gala wręczenia nagrody regularnie transmitowana była również przez telewizję publiczną. W poprzednich latach Nike honorowano: Wiesława Myśliwskiego za „Widnokrąg” (Muza), Czesława Miłosza za „Pieska przydrożnego” (Znak), Stanisława Barańczaka za „Chirurgiczną precyzję. Elegie i piosenki z lat 1995-1997” (wydawnictwo a5), Tadeusza Różewicza za tom „Matka odchodzi” (Wydawnictwo Dolnośląskie), Jerzego Pilcha za „Pod Mocnym Aniołem” (Wydawnictwo Literackie), Joannę Olczak-Ronikier za „W ogrodzie pamięci” (Znak), Jarosława Marka Rymkiewicza za „Zachód słońca w Milanówku” (Sic!), Wojciecha Kuczoka za „Gnój” (W.A.B.), Andrzeja Stasiuka za „Jadąc do Badabag” (Czarne), Dorotę Masłowską za „Pawia królowej” (Lampa i Iskra Boża), po raz drugi Wiesława Myśliwskiego za „Traktat o łuskaniu fasoli” (Znak), Olgę Tokarczuk za „Bieguni” (Wydawnictwo Literackie), poetę Eugeniusza Tkaczyszyna-Dyckiego za „Piosenkę o zależnościach i uzależnieniach” (Biuro Literackie), Tadeusza Słobodzianka za „Naszą klasę. Historię w XIV lekcjach” (słowo/obraz terytoria), Mariana Pilota za „Pióropusz” (Wydawnictwo Literackie), Marka Bieńczyka za „Książkę twarzy” (Świat Książki), a w 2013 roku Joannę Bator za „Ciemno, prawie noc” (W.A.B.).

Literacka Nagroda Europy Środkowej Angelus to wyróżnienie przyznawane od 2006 roku przez władze Wrocławia. Nagrodę otrzymuje środkowoeuropejski autor najlepszej książki prozatorskiej, wydanej po polsku w roku poprzedzającym edycję nagrody. Jest to najwyższa pod względem finansowym (150 tys. zł) nagroda literacka w Polsce. Pierwszym laureatem Angelusa w 2006 roku został ukraiński prozaik i poeta Jurij Andruchowycz za powieść „Dwanaście kręgów” (wydawnictwo Czarne), drugim – austriacki pisarz Martin Pollack za „Śmierć w bunkrze – opowieść o moim ojcu” (również Czarne), w 2008 roku Péter Esterházy z Węgier za tom „Harmonia caelestis” (Czytelnik), w 2009 – Josef Škvorecký z Czech za „Przypadki inżyniera ludzkich dusz” (Pogranicze), w 2010 György Spiró za „Mesjaszy” (W.A.B.), w 2011 Swietłana Aleksijewicz z Białorusi za „Wojna nie ma w sobie nic z kobiety” (Czarne), w 2012 Miljenko Jergović z Chorwacji za „Srda śpiewa o zmierzchu w Zielone Świątki” (Czarne), a w 2013 Ukrainka Oksana Zabuzko za „Muzeum porzuconych sekretów” (W.A.B.).

Ponad 50 edycji liczy już sobie **Nagroda Fundacji im. Kościelskich** przyznawana od 1962 roku przez Fundację im. Kościelskich – jedną z najstarszych polskich instytucji kulturalnych, działającą w Genewie. Laureatów, którzy nie przekroczyli 40. roku życia, wybiera jury powoływane przez Radę Fundacji i pełniące swoją funkcję honorowo. Oceniany jest dotychczasowy dorobek pisarzy ze szczególnym uwzględnieniem ostatnich książek w kategoriach prozy, poezji i eseju. Wartość nagrody zwanej „polskim Noblem dla młodych pisarzy” nie jest stała, wynosi w przybliżeniu kilkadziesiąt tysięcy złotych. Ostatni laureaci to: Krystyna Dąbrowska (2013), Andrzej Dybczak (2012), Andrzej Franaszek (2011), Marcin Kurek (2010), Tadeusz Dąbrowski (2009), Jacek Dukaj (2008), Mikołaj Łoziński (2007), Jolanta Stefko (2006), Jacek Dehnel (2005), Tomasz Różycki (2004), Dawid Bienkowski (2003).

Paszport „Polityki” jest nagrodą ustanowioną w 1993 roku przez tygodnik „Polityka”, przyznawaną twórcom w sześciu kategoriach: „literatura”, „film”, „teatr”, „muzyka poważna”, „plastyka” (sztuki wizualne) i „estrada” oraz – od 2002 roku – nagrodę specjalną „kreator kultury” za osiągnięcia w jej krzewieniu. Ostatni laureaci w kategorii „literatura” to: Ziemowit Szczerek (2013), Szczepan Twardoch (2012), Mikołaj Łoziński (2011), Ignacy Karpowicz (2010), Piotr Paziński (2009), Sylwia Chutnik (2008), Michał Witkowski (2007), Jacek Dehnel (2006), Marek Krajewski (2005), Sławomir Shuty (2004), Wojciech Kuczok (2003). Nagrodę „kreatora kultury” z osób związanych z książką otrzymali Paweł Dunin Wąsowicz (2005), Maria Janion (2006) oraz Tadeusz Różewicz (2010).

Nagroda Literacka Gdynia została powołana w 2006 roku przez prezydenta Gdyni w celu uhonorowania wyjątkowych osiągnięć żyjących, polskich twórców i jest przyznawana rokrocznie autorom najlepszych książek wydanych w poprzednim roku. Zwycięzcy w trzech kategoriach – „proza”, „poezja” i „eseistyka”, otrzymują pamiątkowe statuetki (Kostki Literackie) oraz nagrodę w wysokości 50 tys. zł. Dotychczas uhonorowano – w 2006 roku: „Dzieje rodzin polskich” Eugeniusza Tkaczyszyna-Dyckiego (Sic!), „Lubiewo” Michała Witkowskiego (Ha!art) i „Zamiast” Marka Zaleskiego (Wydawnictwo Literackie), w 2007: „Pełne morze” Wojciecha Bonowicza (Biuro Literackie), „Traktat o łuskaniu fasoli” Wiesława Myśliwskiego (Znak) i „Projekt handlu kabardyńskimi końmi” Krzysztofa Środy (Świat Literacki), w 2008: „Pensum” Adama Wiedemanna (Wojewódzka Biblioteka Publiczna i Centrum Animacji Kultury w Poznaniu), „Ostatni zlot Aniołów” Mariana Pankowskiego (Krytyka Polityczna) i „Twarz Tuwima”, Piotra Matywieckiego (W.A.B.), w 2009: „Jedenaście” Marcina Świetlickiego (Wydawnictwo EMG),

„Piosenkę o zależnościach i uzależnieniach” Eugeniusza Tkaczyszyna-Dyckiego (Biuro Literackie) i „Inne obrazy” Marii Poprzęckiej (słowo/obraz terytoria), w 2010: „Taksim” Andrzeja Stasiuka (Czarne), „Dwa fiaty” Justyny Bargielskiej (Wojewódzka Biblioteka Publiczna Centrum Animacji Kultury w Poznaniu), „Ciała Sienkiewicza Ryszarda Koziołka (Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego) plus Nagroda Osobna dla Małgorzaty Szejnert za „Wyspę klucz” (Znak), w 2011: „Obsoletki” Justyny Bargielskiej (Czarne), „Pogłos” Ewy Lipskiej (Wydawnictwo Literackie), „Samobójstwo jako doświadczenia wyobraźni” Stefana Chwina (Tytuł) plus Nagroda Osobna za „Poems” dla Andrzeja Sosnowskiego (Biuro Literackie), w 2012: „Włoskie szpilki” Magdaleny Tulli (Nisza), „Rezydencja surykatki” Marty Podgórnicy (Biuro Literackie), „Opis krainy Gog” Mariana Sworzenia (Więź) oraz Mieczysława Porębskiego jako laureata Nagrody Osobnej, a w 2013 roku: „Sylwetki i cienie” Andrzeja Sosnowskiego (Biuro Literackie), „Ocalenie Atlantydy” Zyty Oryszyn (Świat Książki), „Sprawiedliwość na końcu języka. Czytanie Waltera Benjamina” Adama Lipszyca (Universitas) oraz Nagroda Osobna za „TR” Jacka Łukasiewicza (Universitas). W 2014 roku nagrodę rozszerzono o nową kategorię: „przekład na język polski”.

Nagroda Literacka Miasta Stołecznego Warszawy to wyróżnienie przyznawane jeszcze przed wybuchem II Wojny Światowej reaktywowano jesienią 2008 roku. Organizatorem i fundatorem nagrody jest urząd m.st. Warszawy. Nagroda przyznawana była początkowo w czterech, a obecnie po rozbiciu kategorii „Literatura piękna” na osobne wyróżnienia w dziedzinie prozy i poezji, w pięciu kategoriach. Najważniejszą z nich jest „Warszawski twórca”. Jej dotychczasowymi laureatami byli: Wiesław Myśliwski (2014), Joanna Kulmowa (2013), prof. Janusz Tazbir (2012), Janusz Głowacki (2011), Marek Nowakowski (2010), Józef Hen (2009), Tadeusz Konwicki (2008). Zwycięzcy tej kategorii otrzymują pamiątkowy medal i 100 tys. zł. Nagrody w pozostałych kategoriach otrzymali dotychczas: „Literatura piękna – proza”: Ignacy Karpowicz (2014), Kazimierz Orłoś (2013), Jarosław Mikołajewski (2012), Eustachy Rylski (2011), Ryszard Przybylski (2010); „Literatura piękna – poezja”: Tadeusz Dąbrowski (2014), Krzysztof Karasek (2013), Jacek Łukasiewicz (2012), Jarosław Mikołajewski (2011), Anna Piwkowska (2009), Julia Hartwig (2008); „Książka dla dzieci”: Przemysław Wechterowicz (2014), Dorota Sidor (2013), Małgorzata Strzałkowska (2012), Joanna Papuzińska i Maciej Szymanowicz (2011), Paweł Beręsewicz (2010), Maciej Wojtyszko (2009), Joanna Kulmowa (2008); „Edycja warszawska”: Joanna Rolińska (2014), Tomasz Mościcki (2013), Ewa Morycińska-Dzius (2012), Magdalena Stopa i Jan Brykczyński (2011), Stanisław Milewski (2010), Marek Kwiatkowski (2009), Tomasz Pawłowski i Jarosław Zieliński (2008).

Gryfia, czyli Ogólnopolska Nagroda Literacka dla Autorki, przyznawana jest pisarce, która napisała najlepszą książkę literacką albo książkę humanistyczną o wartościach literackich w roku poprzedzającym daną edycję nagrody. To jedyny w Polsce laur literacki sprofilowany w ten sposób. Organizatorem Nagrody jest „Kurier Szczeciński”, a jej wartość wynosi 50 tys. zł. Po raz pierwszy przyznano ją w 2012 roku, a zwyciężczynią premierowej edycji została Magdalena Tulli, wyróżniona za książkę „Włoskie szpilki” (Nisza). Laureatką Nagrody w 2013 roku została Zyta Orszyn za książkę „Ocalenie Atlantydy” (Świat Książki). W jury Nagrody Gryfia zasiadają: Joanna Laprus-Mikulska, Konrad Wojtyła, Artur Daniel Liskowski oraz Robert Cieślak.

Gwarancje Kultury to nagrody przyznawane co roku przez TVP Kultura najciekawszym i najbardziej wyrazistym osobowościom artystycznym poprzedniego sezonu w poszczególnych kategoriach, takich jak „literatura”, „film”, „teatr”, „sztuki audiowizualne”. Za rok 2013 nagrodę w kategorii literackiej otrzymała Małgorzata Rejmer za zbiór reportaży „Bukareszt. Kurz i krew” (Czarne). W latach poprzednich w gronie laureatów nagrody w tej kategorii znaleźli się m.in.: Joanna Bator, Andrzej Stasiuk, Radosław Kobierski, Dariusz Czaja, Andrzej Bart, Jarosław Marek Rymkiewicz. Ponadto w edycji nagrody za rok 2011 Gwarancję Kultury w kategorii „Osiągnięcia w twórczym rozwoju dzieci i młodzieży” otrzymała Marta Lipczyńska-Gil z pisma i wortalu „Ryms”, a za rok 2013 zwyciężczynią kategorii „menadżer kultury” została Monika Sznajderman, założycielka i szefowa Wydawnictwa Czarne.

Nagroda „Książka roku »Magazynu Literackiego KSIĄŻKI«” przyznawana od 2001 roku w kilku kategoriach, autorom polskim i zagranicznym, honorująca przede wszystkim wysiłek wydawców, którzy dostają statuetki. Dotychczas uhonorowano nią firmy: Świat Książki, Znak, Rebis, Muza, Biały Kruk, Wydawnictwo Naukowe PWN, Zysk i S-ka, Wydawnictwo Dolnośląskie, G+J (Burda Książki), Demart, Bosz, Egmont, Media Rodzina, Arkady, Langenscheidt, Czytelnik, Multico, Wolters Kluwer Polska, C.H. Beck, Sonia Draga, Marginesy, Jedność, Prószyński Media, Wydawnictwo Literackie, W.A.B.

Od 2008 roku przyznawana jest **Wrocławska Nagroda Poetycka Silesius**. Fundatorem nagrody jest miasto Wrocław. Nagroda przyznawana jest corocznie w trzech kategoriach: „za całokształt twórczości”, „książka roku” oraz „debiut roku”. Oprócz statuetki Silesiusa laureaci nagrody otrzymują: w kategorii „za całokształt twórczości” – 100 tys. zł, w kate-

gorii „książka roku” – 50 tys. zł a w kategorii „debiut roku” –20 tys. zł. Dotychczasowymi laureatami nagrody „za całokształt twórczości” zostali: Dariusz Foks (2014), Krystyna Miłobędzka (2013), Marcin Świetlicki (2012), Urszula Koziół (2011), Piotr Sommer (2010), Stanisław Barańczak (2009), Tadeusz Różewicz (2008). Wśród zwycięzców w kategorii „książka roku” znaleźli się: Mariusz Grzebalski, Marcin Baran, Eugeniusz Tkaczyszyn-Dycki, Bohdan Zadura, Piotr Matywiecki, Krystyna Miłobędzka i Andrzej Sosnowski.

Międzynarodowa Nagroda Literacka im. Zbigniewa Herberta jest pierwszą wręczaną w naszym kraju nagrodą literacką o zasięgu światowym. Jej podstawowym celem jest wyróżnianie wybitnych dokonań artystycznych i intelektualnych, nawiązujących do świata wartości, na których opierała się twórczość Zbigniewa Herberta. To uhonorowanie dorobku poetyckiego poszczególnych laureatów, nagroda ma być przyznawana co roku w dziedzinie poezji za całokształt twórczości, nie zaś za poszczególne dzieło. Skład jury jest międzynarodowy. Pierwszym laureatem został William Stanley Merwin, amerykański poeta, dramaturg i tłumacz. Jako drugi tą zaszczytną nagrodą uhonorowany został amerykański poeta, eseista i tłumacz Charles Simic. Laureat Międzynarodowej Nagrody Literackiej im. Zbigniewa Herberta otrzymuje gratyfikację finansową w wysokości 50 tys. dolarów. Fundatorem nagrody pieniężnej jest PKN Orlen.

Nagroda im. Wisławy Szymborskiej to wyróżnienie przyznawane przez fundację imienia zmarłej w lutym 2012 roku poetki, laureatki Literackiej Nagrody Nobla. Jest to nagroda za książkę poetycką wydaną po polsku w roku poprzedzającym jej przyznanie. To najwyższa finansowo literacka nagroda w Polsce – wynosi 200 tys. zł, a w przypadku, gdyby to był przekład poezji zagranicznej, autor tłumaczenia otrzyma dodatkowo 50 tys. zł. Mogą ubiegać się o nią zarówno publikacje rodzimych twórców, jak i pozycje tłumaczone. W premierowej edycji konkursu zgłoszono blisko 200 tomów, w tym zaledwie siedem zagranicznych i 176 polskich. W pierwszej edycji Nagrody nominacje otrzymali Justyna Bargielska za tom „Bach for my baby” (Biuro Literackie), Krystyna Dąbrowska za „Białe krzesła” (Wojewódzka Biblioteka Publiczna i Centrum Animacji Kultury), Łukasz Jarosz za „Pełna krew” (Znak), Krzysztof Karasek za „Dziennik rozbitka” (Instytut Mikołowski) oraz Jan Polkowski za „Głosy” (Biblioteka Toposu). Kapituła Nagrody uhonorowała ostatecznie dwójkę laureatów, a zostali nimi Krystyna Dąbrowska i Łukasz Jarosz. Do kolejnej edycji Nagrody zgłoszono 171 tomów a w nominowanej piątce znaleźli się następujący autorzy i tytuły: Wojciech Bonowicz „Echa” (Biuro Literackie), Jacek Dehnel „Języki

obce” (Biuro Literackie), Mariusz Grzebalski „W innych okolicznościach” (Wydawnictwo EMG), Julia Hartwig „Zapisane” (Wydawnictwo a5), Michał Sobol „Pulsary” (Wydawnictwo Nisza). Laureata poznamy pod koniec października 2014 roku.

Nagrody dziedzinowe

Nagroda im. Ryszarda Kapuścińskiego za najlepszy reportaż literacki została ustanowiona na początku 2010 roku. Celem nagrody jest prezentacja i promocja ukazujących się na polskim rynku wydawniczym najlepszych książek reporterskich. W gronie dotychczasowych laureatów Nagrody znaleźli się: Jean Hatzfeld – autor książki „Strategia antylop” (Czarne), Swietłana Aleksijewicz za „Wojna nie ma w sobie nic z kobiety” (Czarne), Liao Yiwu za „Prowadzący umarłych. Opowieści prawdziwe. Chiny z perspektywy nizin społecznych” (Czarne), Ed Vulliamia za „Ameksyka. Wojna wzdłuż granicy” (Czarne), Elisabeth Asbrink za „W Lesie Wiedeńskim wciąż szumią drzewa” (Czarne). Organizatorami Nagrody są: Miasto Stołeczne Warszawa oraz stołeczna redakcja „Gazety Wyborczej”. Patronat honorowy sprawuje Alicja Kapuścińska. Laureat Nagrody otrzymuje 50 tys. zł, a w przypadku autora zagranicznego kwotę w wysokości 15 tys. zł wyróżniony zostaje także tłumacz.

Nagroda Clio to najbardziej prestiżowe wyróżnienie przyznawane publikacjom o tematyce historycznej przyznawana tradycyjnie podczas Targów Książki Historycznej jako Nagroda Porozumienia Wydawców Książki Historycznej. Przyznawana jest w kategoriach: autorskiej, edytorskiej, monografii naukowej, innej (np. varsaviana).

Nagroda im. Jana Długosza to wyróżnienie, które towarzyszy Targom Książki w Krakowie. Inicjatywa popularyzuje publikacje o tematyce humanistycznej. Zwycięzca otrzymuje nagrodę pieniężną i statuetkę autorstwa Bronisława Chromego. W gronie jej laureatów znaleźli się m.in. tak wybitni naukowcy jak: Barbara Skarga, Jerzy Holzer, Andrzej Friszke, Waław Hryniewicz, Mieczysław Nurek.

Nagroda Wielkiego Kalibru jest przyznawana od 2004 roku przez Stowarzyszenie Miłośników Kryminału i Sensacji „Trup w szafie” oraz Instytut Książki za najlepszą polskojęzyczną powieść kryminalną lub sensacyjną. W gronie jej dotychczasowych laureatów znaleźli się: Marek Krajewski za „Koniec świata w Breslau” (2004), Paweł Jaszczuk za „Foresta Umbra” (2005), Marek Harny za „Pismaka” (2006), Marcin Świetlicki za „Dwana-

ście” (2007), Zygmunt Miłoszewski za „Uwikłanie” (2008), Mariusz Czubaj za „21:37” (2009), Joanna Jodełka za „Polichromię” (2010), Gaja Grzegorzewska za „Topielicę” (2011), Zygmunt Miłoszewski za „Ziarno prawdy” (2012), Marta Guzowska za „Ofiarę Polikseny” (2013), Marcin Wroński za „Pogrom w przyszły wtorek” (2014). Organizatorzy przyznają również Honorową Nagrodę Wielkiego Kalibru oraz Nagrodę Wielkiego Kalibru Czytelników.

Nagroda Fandomu Polskiego imienia Janusza A. Zajdla jest coroczną nagrodą w dziedzinie fantastyki, przyznawaną przez miłośników tego gatunku autorom najlepszych polskich utworów literackich. Przyznawana jest w dwóch kategoriach: „powieść” i „opowiadanie”. Ostatni laureaci: Robert Wegner (2012), Maja Lidia Kossakowska i Jakub Ćwiek (2011), Anna Kańtoch i Jacek Dukaj (2010), Anna Kańtoch, Robert M. Wegner (2009), Rafał Kosik, Anna Kańtoch (2008), Jacek Dukaj, Wit Szostak (2007), Jarosław Grzędowicz, Maja Lidia Kossakowska (2006), Jarosław Grzędowicz (2005), Jacek Dukaj, Anna Brzezińska (2004), Jacek Dukaj, Andrzej Ziemiński (2003), Andrzej Sapkowski, Andrzej Pilipiuk (2002).

Nagroda im. Filipa Kallimacha przyznawana od 2009 roku przez redakcję „Magazynu Literackiego KSIĄŻKI” za wybitne osiągnięcia w sferze edukacji. Jej celem jest wyróżnienie osób, które w szczególny sposób zapisały się na kartach polskiej oświaty. Laureatami pierwszej edycji zostali: Joanna Białobrzaska, Zofia Agnieszka Kłakówna, Waldemar Lewiński, Andrzej Pieniak, Barbara Sagnowska oraz autorzy wydawanego przez WSiP cyklu „Wesoła Szkoła”, w drugiej edycji nagrodzono: Marię Nagajową, Małgorzatę Dobrowolską, Krzysztofa Pazdro, autorki programu do nauczania fizyki w gimnazjum – Grażynę Ornat-Francuz, Teresę Kulawik i Marię Nowotny-Różańską (Nowa Era) oraz twórczynie programu do edukacji wczesnoszkolnej „Nasze przedszkole” – Małgorzatę Kwaśniewską i Wiesławę Żabę-Żabińską (Grupa Edukacyjna). W 2010 roku specjalne wyróżnienie otrzymał Adam Mazurek, twórca Oficyny Poligraficzno-Wydawniczej Adam, która od dwudziestu lat wydaje książki do nauczania matematyki. Uhonorowano także gospodarza targów „Edukacja” – Targi Kielce. Rok 2011 przyniósł wyróżnienia dla: Marty Bogdanowicz, Zofii Dobkowskiej, Anny Dubieckiej, Felicji Kalinowskiej, Feliksa Szlajfera, Magdaleny Ptak, Haliny Sowy-Babik i Elżbiety Świerczyńskiej. W kolejnej edycji, rozstrzygniętej w 2012 roku nagrody przypadły: Marii Pąchalskiej, Wiesławie Surdyk-Fertsch, Bogusławowi Śliwerskiemu, Annie Warchoł, twórcom inicjatywy edukacyjnej DeDOMO – dr Grzegorzowi Śpiewakowi i Markowi Jannaszowi oraz pomysłodawcom serwisu WSIPnet.pl – Olgierdowi Buchockiemu, Annie Dubieckiej, Wojciechowi Jędrychow-

skiemu, Markowi Legutko, Renacie Łapińskiej i Ewie Rucińskiej. Laureatami Nagrody im. Filipa Kallimacha w 2013 roku zostali: Józef Częśćcik, Hanna Dobrowolska, Marek Godlewski, Helena Lewicka, Katarzyna Sendecka oraz twórcy serii książek „Czytam Sobie”, a także Agnieszka Łuczak i Anna Murdzek – autorki programu nauczania języka polskiego „Między nami”. W 2014 roku do grona laureatów Nagrody dołączyli: Małgorzata Barańska, Małgorzata Strzałkowska, Witold Bójski, twórcy serii „Tropiciele” (WSiP) – Agnieszka Banasiak, Elżbieta Burakowska, Agnieszka Burdzińska, Aldona Danielewicz-Malinowska, Jolanta Dymarska, Agnieszka Kamińska, Rafał Kamiński, Michał Lisicki, Beata Nadarzyńska i Małgorzata Skura oraz autorki „Elementarza XXI Wieku” (Nowa Era) – Ewa Hryszkiewicz, Małgorzata Ogrodowczyk, Barbara Stępień i Joanna Winiecka-Nowak.

Nagrody Magellana przyznawane od 2009 roku przez redakcję „Magazynu Literackiego KSIĄŻKI” dla najlepszych przewodników, map, atlasów. Dotychczas w pięciu edycjach nagrodzono tytuły wydawnictw: Bezdroża, Polska Turystyczna, Hachette Polska, Pascal, Pietruska & Mierkiewicz, ExpressMap, Demart, Eko-Kapio, Sygnatura, Poradnia K, Langenscheidt, Agencja TD, TerraQuest, Iskry, WAM, Otwarte, Rewasz, Arkady, Sorus, Dwie Siostry, Film Fruit, Amart Media, Wydawnictwo Literackie, Albus, Wydawnictwo Zoco, Muzeum Powstania Warszawskiego zaś w kategorii „wydarzenie roku” honorowano dwukrotnie Wydawnictwo Naukowe PWN za przewodniki Global PWN, koncern Agora za wykreowanie nowego gatunku publikacji turystycznej czyli „spacerownika”, Wydawnictwo Czarne za odnowienie reportażu literackiego i istotne przyczynienie się do popularności tego gatunku w Polsce oraz „Zeszyty Literackie” za serię „Podróże” wyróżniającą się dbałością o kulturę słowa, łączącą literaturę z podróżami. Dodatkowo od 2010 roku wręczane są nagrody specjalne za popularyzowanie podróżowania, dotąd otrzymali je: Elżbieta Dzikowska, Beata Pawlikowska, Olgierd Budrewicz, Martyna Wojciechowska, Andrzej Stasiuk, Piotr Kraško, Marek Kamiński, Anna i Krzysztof Kobusowie oraz Monika Witkowska.

Nagroda **Europejski Poeta Wolności** organizowana przez władze Gdańska. Celem Nagrody jest wyróżnienie i promocja zjawisk poetyckich, które podejmują jeden z najistotniejszych dla współczesności tematów – temat wolności, a jednocześnie charakteryzują się wybitnymi wartościami artystycznymi. W 2014 roku laureatką trzeciej edycji nagrody została chorwacka poetka Dorta Jagić, którą nagrodzono za tom „Kanapa na rynku”. Zwycięzca Nagrody otrzymuje pamiątkową statuetkę oraz 100 tys. zł. Ponadto tłumacz wierszy zagranicznego laureata otrzymuje w nagrodę 10 tys. zł.

Spory rozgłos medialny zyskują z kolei konkursy i nagrody, dedykowane książkom dla młodszych czytelników, jak **Książka roku Polskiej Sekcji IBBY**, organizowany przez sieć Empik konkurs „**Przecinek i Kropka**” czy towarzysząca wiosennej wrocławskiej imprezie targowej **Nagroda „Dobre Strony**”. Bardziej szczegółowo ich specyfikę i znaczenie omawiamy przy okazji analizy sytuacji rynku książki dziecięcej i młodzieżowej.

Nagrody dla wydawców i dla książek specjalistycznych

Przez wiele lat ważnym wyróżnieniem środowiska książki o stricte branżowym charakterze była **Nagroda Sezonu Wydawniczo-Księgarskiego Ikar**, której historia sięga jeszcze lat 90. poprzedniego wieku. Po kilku latach przerwy wyróżnienie to reaktywowano w 2008 roku. Początkowo podejmowano decyzję o przyznawaniu nagrody głównej oraz wyróżnień. Od 2010 roku Ikar przyznawany był w następujących kategoriach: „Wydawca/Wydawnictwo”, „Drukarz/Drukarnia”, „Hurtownik/Hurtownia”, „Bibliotekarz/Biblioteka”, „Popularyzator/Popularyzacja czytelnictwa”, „Wydarzenie Sezonu”. W 2012 roku do tego grona dołączyła Honorowa Nagroda Warszawskich Targów Książki 2013, której laureatem został Józef Hen. W 2014 roku doszło do poważnej zmiany w profilu samej nagrody. Wyróżnienie zostało zredukowane do Honorowej Nagrody Warszawskich Targów Książki Ikar. Jej laureatem został Wiesław Myśliwski.

Od 2006 roku przyznawane są nagrody dla **Wydawcy roku** przyznawane przez dwutygodnik „Biblioteka Analiz”. Dotąd uhonorowano nimi: Znak, PWN, WSiP, Wydawnictwo Literackie, Rebis, Zysk i S-ka, Arkady, Sonia Draga i Burda Książki. Ponadto od 2010 roku redakcja przyznaje nagrodę za „Wydarzenie roku”. Jej dotychczasowymi laureatami są: Audioteka.pl, Świat Książki, Książnica Polska, Sine Qua Non i Egmont Polska.

Wydawcy systematycznie zdobywają też laury w rozmaitych konkursach biznesowych organizowanych przez prasę ekonomiczną i biznesowych jurorów, są to m.in.: „Gazele Biznesu”, „Diamenty Forbesa”, Przedsiębiorstwo Fair Play. Wyróżnienia te otrzymują m.in. firmy, które w danym okresie mogą pochwalić się najwyższą dodatnią dynamiką w zakresie realizowanych przychodów i rentowności a ich działalność biznesową charakteryzuje wysoka transparentność oraz zgodność z przyjętymi normami prawnymi i etycznymi.

Wydawniczy biznes

Przypomnijmy, przychody wydawnictw w 2013 roku wzrosły minimalnie, o 0,4 proc. – licząc w cenach zbytu z 2,67 do 2,68 mld zł¹.

Ta mała stabilizacja przychodów, to efekt pewnego rodzaju marazmu dominującego przede wszystkim w sektorze dystrybucji książek drukowanych. Podobnie jak w latach 2011-2012 narzędziem, które zdominowało działania kreujące sprzedaż, były przeceny. To z kolei pokłosie zbyt wysokich zakupów sektora detalicznego z ostatnich lat oraz brak odpowiedniej korekty polityki zakupowej z 2013 roku. Podmioty detaliczne zmuszają do wyprzedazy zbyt wysokie stany magazynowe, a wydawcy partycypują w tym procesie przede wszystkim z obawy przed olbrzymimi zwrotami niesprzedanych książek. Mówiąc wprost, wydawca, który chce zoptymalizować wartość obrotu handlowego z sektorem dystrybucyjnym musi decydować się na regularne, i dodajmy – coraz częstsze – akcje promocyjne, zakładające udzielanie klientowi ostatecznemu rabatów na poziomie 25-30 proc. ceny detalicznej. Wewnętrzne problemy jednych detalistów (jak Empik, który przez znaczną część 2013 roku reformował, względnie optymalizował – zresztą po raz kolejny w ostatnich latach – swoją politykę zakupową), wykorzystywali najwięksi konkurenci (Matras), ale także gracze internetowi, zarówno tradycyjni, jak Bonito.pl, Empik.com, Gandalf.com.pl, Ravelo.pl, w mniejszym stopniu także Merlin.pl, ale przede wszystkim Allegro.pl, które obecnie zajmuje czołową pozycję wśród e-detalistów oferty książkowej (zarówno na rynku pierwotnym, jak i wtórnym). Narastające przeceny w tym okresie, to również efekt deklarowanego przez sektor detaliczny (z pewnymi wyjątkami) niższego popytu i realnie niższej frekwencji w miejscach tradycyjnej stacjonarnej sprzedaży książek. Strat tych nie były w stanie zbilansować zjawiska takie jak wzrost internetowej sprzedaży książek drukowanych oraz kolejny rok dynamicznego rozwoju rynku książek cyfrowych. W wielu przypadkach wydawcy gotowi byli wyprzedawać wcale nie tak stare zapasy za ceny poniżej ich kosztów wytworzenia, byleby odzyskać choć trochę gotówki. Nikt już nie myśli, że psuje rynek, ten jest od dawna popsuty, a każdy

▲ 1. Dane dotyczące sprzedaży książek oraz produkcji wydawniczej pochodzą z wyników ankiet dla dziennika „Rzeczpospolita” w latach 1995-2014 oraz badań prowadzonych przez firmę Biblioteka Analiz w latach 1999-2014. Wyniki poszczególnych wydawnictw, a także całej branży wydawniczej w 2013 roku, najpełniej zostały przedstawione w artykule „Łagodna erotyka i Dan Brown przyciągnęły kupujących”, „Rzeczpospolita” nr 116/2014, „Biblioteka Analiz” nr 11/2014. Osoby zainteresowane szczegółową informacją o sytuacji na rynku książki w latach 1997-2012 odsyłamy do wciąż dostępnych wcześniejszych wydań „Rynku książki w Polsce”. Archiwum informacji o polskim rynku wydawniczo-księgarskim można także znaleźć w internecie, w płatnym serwisie www.Rynek-Ksiazki.pl.

wie, że jeśli sam nie odda tytułów do przeceny, to chętnie zrobi to konkurent, a klient i tak dostanie porcję tanich lektur na każdą okazję i z każdej kategorii tematycznej.

Analizując wyniki sprzedaży z poprzedniej dekady, wyraźnie dostrzec można okresy, w których nasycony rynek reagował mniejszymi zakupami. Trend ten widać na przykładzie spadków w 2002 roku, a zwłaszcza w 2006 i 2009 roku. Częściowo scenariusz ten sprawdził się również w 2011 roku, a jego echa wpłynęły negatywnie także na obraz rynku w kolejnych 12 miesiącach. Według tej samej logiki trudno sklasyfikować natomiast rok 2013. Przede wszystkim ze względu na fakt zaistnienia kilku wydarzeń o charakterze incydentalnym, dzięki którym negatywne tendencje konsumenckie Polaków w zakresie kupowania książek nie były aż tak wyraźnie zauważalne. Chodzi oczywiście o rynkowy fenomen popularności erotycznej prozy E.L. James, zapoczątkowany w 2012 roku, oraz premierę nowej powieści Dana Browna, autora mega bestsellerowych pozycji, takich jak „Kod Leonarda da Vinci” czy „Anioły i demony”. Na rzeczywisty obraz rynku nakłada się też trudne do policzenia, ale coraz bardziej wyraźne zjawisko selfpublishingu we wszystkich formach – od papierowej po cyfrową, które w 2013 roku zdołało częściowo zaistnieć w statystyce – nie tylko przez skalę liczby wydanych tytułów, ale też wywierając wpływ m.in. na średni nakład i średnią cenę publikacji. Analizując obecny rynek, musimy mieć na uwadze, że jest on w trakcie dynamicznych zmian, że nie jest on już taki sam jak choćby przed dwoma laty, a w niedługiej przyszłości wiele stabilnych dotąd wskaźników ulegnie ogromnemu rozchwianiu – zarówno w sferze produkcji (już to się dzieje), jak i kosztów oraz zysków. Wraz ze zmieniającą się skalą produkcji, zmieniać się będą wskaźniki rentowności. Wielu wydawców myśleć będzie raczej o ograniczaniu wydatków, niż poszerzaniu oferty. Zmieniają się też priorytety inwestycyjne, bardziej przesuną się w stronę dystrybucji i promocji, zapewne przynajmniej przejściowo kosztem jakości edytorskiej.

Branża wydawnicza jest jedną z głównych ofiar postępujących zmian cywilizacyjnych, coraz bardziej zdominowanych przez osiągnięcia rozwoju technologicznego, co znamionuje wyraźny odwrót czytelnika od druku na rzecz mediów cyfrowych. I choć większość kontaktów z nowymi technologiami odbywa się poprzez akt czytania, to jednak w coraz mniejszym stopniu dotyczy to tradycyjnie rozumianego kontaktu z książką. Poziom zainteresowania nowymi cyfrowymi formami publikacji, nie jest jak dotąd w stanie zbilansować strat wynikających z przepływu uwagi użytkowników treści z papieru na nośniki elektroniczne. Wpływa to również na niskie tempo rozwoju rynku e-książek i audiobooków, do czego przyczyniają się także ograniczenia społeczno-kulturowe – objawiające się m.in. niechę-